

Felkérlek a lapjait
hogy hirtelen vagy kénytelen
ne foglaljanak ki egy zerre-
több példányban.

ORSZÁGOS KÖZVETŐ

+ 4 lei

Taxa postală plătită în avans
Próbált D. G. No. 1034.

MAGYAR LAPOK

Primredactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 6. (1720) Oradea, 1938. jan. 9.

Primcolaborator: **dr. Gyáriás Elemér**

A Vajda-féle csoport ókirályságbeli vezetői át- pártolnak a kormányhoz

Joaniteșcu földművelésügyi miniszteri kinevezésének
további fejleménye. — Újabb sajtóközlés a Maniu
és Vajda közötti megegyezési kísérletekről

București. Saját tud. D. R. Joaniteșcut pénteken földművelésügyi miniszterre nevezték ki, ami hosszas tárgyalások és rábeszélések eredménye. Ezzel a „Frontul Românesc” is bomlásnak indult, mert Joaniteșcu, mint kitűnő népszónok és tevékeny parlamenti tag, a Vajdista-párt ókirályságbeli részének legerősebb támasza volt. Vele együtt többen átpartoltak a Nemzeti Keresztény Párthoz, illetve a kormányhoz és tegnap levelet intéztek Vajdahoz, amelyben azt írják, hogy ők három évvel ezelőtt abban a reményben csatlakoztak a Román Front mozgalmához, hogy Vajdának sikerülni fog egyesítenie az ország összes nemzeti erőit a nemzeti eszmék megvalósítására.

Vajda — írják tovább levelükben, — maga is többször hangsúlyozta ennek szükségességét, nyilatkozataiban, azért természetes fejlemény, sőt erkölcsi kötelesség lett volna most tömöríteni ama férfi körül, aki a romániaságnak jo-

gaiba helyezésére irányuló munkára elhivatott. Ezért ők nem tartják kielégítőnek a jóakaratu várakozás álláspontját, amelyre Vajda helyezkedett, hanem szükségesnek látják vállalni a közös eszmé megvalósításának munkáját. Ezért ismét cselekvési szabadságot vesznek maguknak.

A levelet *Periteanu* volt miniszter is aláírta.

Kilépett több Vajdista tagozati elnök, akik közül a brailait mingyárt prefektusnak nevezték ki.

A *Frontul* című lap, tekintettel arra, hogy *Maniu* cáfolta a Vajdával megkezdett tárgyalások híret, közli, hogy *Man* lelkész emlékiratot nyújtott át Vajdának, amelyet *Zaharia Boila* (Maniu unokaöccse) szerkesztett és amely a Vajda visszafogadásának feltételeit tartalmazza. Vajda azonban elutasította ezt az emlékiratot.

A vallásügyi miniszter levele az ország keresztény egyházfőihez

Látogatása Vásárhelyi János erdélyi református püspöknél

Kolozsvárról jelentik: *Lupas* egyetemi tanár, vallásügyi miniszter az újév alkalmával levelet intézett az ország keresztény egyházfőihez s hivatkozással Öfelségének a miniszterek esküvétele alkalmával hangoztatott beszédére, hangsúlyozta, hogy az új kormány kormányzati programjának a három jelszó: „Krisztus, király és haza” kell alapul szolgálnia. A miniszter azt a reményét fejezi ki, hogy ezentúl az államéletet a kereszténység szelleme fogja áthatni, elsősorban pedig a nemzeti egyházra vár az a szerep, hogy az erkölcsi élet újjáalakítója legyen. *Lupas* miniszter körlevelében az ország többi keresztény egyházainak vezetőit is támogatásáról biztosította, miután az a cél, hogy minden keresztény egyház és Krisztusnak minden híve vegye ki részét az erkölcsi újjászületés eszméjének megvalósításában.

Lupas miniszter, aki tudvalevőleg a kolozsvári egyetem tanára, tegnap Kolozsváron tartózkodott és alkalmat talált arra, hogy felkeresse *Vásárhelyi* János erdélyi református püspököt.

Egy újságíró felkereste *Vásárhelyi* püspököt, aki a látogatás alkalmából hosszasan nyilatkozott. Ebből a nyilatkozatból közöljük az alábbiakat:

— *Lupas* miniszterrel már régebbi keletű az összeköttetésem. Foglalkozva a görögkeleti egyház történelmével, elolvastam *Lupas*nak ezzel foglalkozó történelmi munkáját is. Különös érdeklődéssel olvastam „Vigasztaljátok az én népem!” című munkáját. Ugy ebben, mint többi könyvében és az anyag összeválogatásában komoly keresztény szellemű és emelkedett lelki tudással ismerkedtem meg.

Arról, hogy a püspök és *Lupas* miniszter megbeszéléseinek mi volt a tárgya, *Vásárhelyi* püspök nem nyilatkozott.

Ellenben azt a reményét fejezte ki, hogy a Goga-kormány nem fog elzárkózni a református egyház jogos kívánságainak teljesítésétől. *Goga* Octavian, *Vásárhelyi* püspök szerint, régebbi miniszteri működése alatt is igyekezett megoldani a református egyház papjainak kongrua-kérdését s amikor a kongrua ügyében kedvezőtlenebbre fordult a helyzet, ugyancsak *Goga* volt az, aki a református papok érdekében felszólt.

A továbbiakban *Vásárhelyi* püspök kifejezést adott annak a véleményének, hogy *Lupas* miniszter látogatása nemcsak személyes öröme szolgált, hanem abból a református egyház építőmunkájának elismerését állapította meg.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Az olasz-osztrák-magyar találkozó

Irta: Csiszár Béla

Budapest, január 8.

A budapesti hármás találkozó, amelyen a római jegyzőkönyveket aláírt három állam, Olaszország, Ausztria és Magyarország külügyi vezetői vesznek részt, hétfőn kezdi meg három napra tervezett tanácskozásait. A közép-európai és dunai kérdések nagy időszűrűsége folytán ez a találkozó a világsajtó érdeklődését is nagyon foglalkoztatja. De kétségkívül alkalmat szolgáltat a három állam diplomáciai vezetőinek arra, hogy az egész európai, sőt világpolitikai helyzetet átbeszélgék s újból demonstrálják érdekeik azonosságát, nézeteik teljes egyöntetűségét és a közeljövőben folytatandó külpolitikai tevékenységük azonos irányát. Ekként tehát megállapíthatják majd, hogy társulásuk kiállta az idők és események próbáját és érdemes társulás marad a jövőre nézve is, amelyhez csatlakozni továbbra is nyitva áll az ut más államok számára, amennyiben bizonyos előfeltételek teljesítése elől nem zárkoznak el.

Az első római jegyzőkönyv, mint ismeretes, nem egészen négy évvel ezelőtt kelt, azzal a céllal, hogy a három állam közt fennálló barátsági szerződéseket, amelyek külön-külön jöttek létre, összhangba hozzák és harmonizálják az európai együttműködésre vonatkozó politikájukat. Az együttműködés politikai és gazdasági téren is bevált és gyümölcsöző eredményeket hozott. A sikeres működés arra indította a három állam vezetőit, hogy két év múlva kiegészítsék az első jegyzőkönyvet és csoporttá alakuljanak át, amely a kölcsönös konzultáció céljából külön szövetet is létesített. A második római jegyzőkönyvben megállapodás történt, hogy időközönként közös megbeszéléseket folytatnak. A római egyezmények államcsoportja az elmúlt négy év kétségkívül erőteljes és viharos külpolitikai akciói, nagy szabású fejleményekkel járó diplomáciai eseményei ellenére rendkívül szilárd és időálló alakulatnak bizonyult, amelyet egyes eltérő aránylati különbségek ellenére szorosan egybe tart az érdekek és nézetek azonossága, a világnézeti kohézió, a gazdasági egymásrautaltság s mint ilyen, továbbra is egyik legmegfelelőbb kikristályosodási gócpont a Dunamentében.

Ezek az aránylati különbségek közismertek. Amióta a Róma—Berlin-tengely létrejött, Olaszország természetesen már nem igyekszik annyira kihangsúlyozni Ausztria függetlenségét, mint annakelőtte tette. Ezt Ausztriában félremagyarázhatják s félre is magyarázták. Pedig Ausztria számára a független Ausztria olyan principium, olyan feltétel, amit ha nem is szegez le állandóan, annál többet gondolt vele és nem enged elhomályosítani minden látványlagos engedékenységgel szemben. Kétségtelen, hogy ma nem mozgósítana a Brenneren, ha ezt a függetlenséget veszély fenyegetné Németország részéről, — de erre a mozgósításra nincs is szükség, mert ma ezt már diplomáciai úton könnyen elintézheti Róma és Berlin egymás közt. Ilyen aránylati különbözőség az is, hogy Ausztria Róma németbarátsága miatt más államokkal is igyekezett rendezni viszonyát s ez némi visszatétést vonhatott maga

után Olaszországban. Nem annyira maga a tény miatt, hanem mivel ez az eset kinos hatást kelthetett Németországban. S végül ugyan ebbe a nüánsz-ellentét csoportjába tartozik Magyarország idegenkedése a német terjeszkedéstől, a germán veszélytől való félelem, az ellene feltörő hang és reakció, amit az ellentétekre „utazók” boldogan éleznék ki, s örömmel állapítják meg vele kapcsolatban, hogy romlik a viszony a római jegyzőkönyvek államai között, noha ez nemcsak Olaszországtól nem választja el egy árnyalatra sem Magyarországot, hanem Németországgal is baráti viszonyt tart fenn, amit egyébként a közelmúltban volt alkalma bebizonyítani vezető államférfiainak berlini látogatásával és fogadtatásával.

Hasonló árnyalati eltérések másutt jóval nagyobb számban és minőségben találhatók, olyannyira, hogy már-már a kapcsolatok formalizmusát és felbomlását okozzák az illető államok között. (Most folyik le szemeink előtt hasonló folyamat több európai országban). A nemzetközi eseményeknek választóvízként kellett volna hatniok itt is, főleg olyanoknak, amelyek az illető országokat elsőrendűen érdekelték. De mit hatottak ezek? Az olasz-abesszin háború nem tántorította el egyik kis országot sem Itáliától. Továbbra is szoros kapcsolatban maradtak vele, mikor az a megtorlások terhe alatt szenvedett, pedig szírényhangok bőven akadtak. Nem tántorította el őket az sem, amikor Olaszország szoros fegyverbarátságra lépett Németországgal és az ölekezés lázában erősebb szeretetnyilvánítási tempót szeretett volna látni mindkét ország részéről. Pedig ez a fejlemény megingathatott volna erősebben felépített külpolitikai bázist és szilárdabb államközi kapcsolatokat is. Nem ingatta meg őket az az orientációs átváltási folyamat sem, amely különösen az elmúlt évben kapott lábra Európában és éles határvonalat húzott a demokráciák és a diktatúrák frontja közé.

Dőre dolog volna azt hinni, hogy talán ez a két kis ország külpolitikájának megmerevedésével s korántsem hűségével, vagy a római jegyzőkönyveken alapuló társulás szilárdságával magyarázható. Hogy a megmerevedés távolról sem áll fenn, bizonyítja, hogy Magyarország például az elmúlt évben tárgyalásokat indított szomszédaival a viszony normalizálása érdekében, Ausztria hasonló célzattal indított eszmecsereit északkeleti szomszédjával, — pedig ezek a tárgyalások legalább is nemtetszésével (nem akarom azt mondani: ellenszenvével) találkoztak annak a nagyhatalomnak, amely Olaszországgal a Berlin—Róma-tengelyt alkotja. A római csoport tartósságát, szilárd együttműködését bizonyítja mindez, a kétkedők számára is csalhatatlanul és megcáfolhatatlanul... Olyan tény ez és olyan valóság, amelyet számba kell venni mindannyiszor, valahányszor a római csoporthoz közeledni akarnak, vagy a csoport valamelyik tagját megkönyörözni igyekeznek. A mostani találkozó bizonyára ismét bizonyosság lesz e tétel igazságáról. De nemcsak egységet és szilárdságot bizonyít, hanem azt is, hogy a római csoport egyre erősebb és egyre hatékonyabb tényező a középeurópai politikában. A Róma—Berlin-tengellyel való együttműködése, a Róma—Berlin—Tokió-háromszöggel való kapcsolatai egyre nagyobb súlyt és pozíciót adnak neki nemzetközi viszonylatban. A két államnak jó kapcsolatai a nyugati hatalmakkal ezt a pozíciót még emelik. A nemzetközi politikában az utóbbi időben egyre nagyobb arányu a folyamat, amely a Róma—Berlin-tengelyhez s ezzel együtt a római csoport két dunamedencei tagjához is kapcsolatot vél keresni és együttműködni kíván vele. Ha mindezeket a jelenségeket látjuk, nem indokolatlan arra számítanunk, hogy a római társulás további egészséges fejlődésének nagy kilátásai vannak.

Olvassátok és terjesszétek
a Magyar Lapok-at!

Rossz baba, nem akar kávét inni?

— Anyú azt mondja, ha valaki nagy és erős akar lenni, annak mindig meg kell inni a kávét. Na, idd meg szépen s ha még akarsz, szólj. Apu is mindig azt mondja anyunak: „Tölts még egy csésze kávét, ez a Kathreiner-ből és Franck-ből készített kávé nagyon ízletes!

A nemzetiek elfoglalták a Valencia felé vezető utat

A vörösek szívósan védekeznek és ellentámadásokkal kísérleteznek

Salamancából jelentik: Teruel környékén változatlan hevességgel folynak a harcok. Egy-egy állás birtokáért olykor órákon át tart a kizútsa. A nemzetiek egész vonalon támadnak, de a vörösek szívósan védekeznek. Egyes magaslatok még mindig a vörösek birtokában vannak és helyzetüket megkönnyíti az a körülmény, hogy a nagy hó miatt a nemzetiek nem

tudják harcokesijaikat alkalmazni. A vörös csapatok sűrűn ismétlődő ellentámadásokkal igyekeznek újra szabaddá tenni a Teruelből Valencia felé vezető utat. Ennek az utnak a nemzetiek hatalmába jutása azt jelenti, hogy a vörösek által tartott országgrész legfontosabb központját, Valenciát (ahol a vörös kormány a legutóbbi időkhöz székelyét is tartotta.) a nemzeti hadsereg pár nap alatt elfoglalhatja.

A csehszlovák katolikusok az oltáriszentségi világgyűlésen

A prágai ersek meletató fejtegetése a magyar nemzet vallásos hagyományairól

Prágából jelentik: Kaspar prágai érsek a „Lidove Listy”-ben buzdítja a csehszlovák katolikusokat, hogy vegyenek részt a budapesti eucharisztikus kongresszuson. Az érsek fejtegetésében rámutat arra, hogy milyen mélyen gyökereznek a magyar nemzet vallási hagyományai.

EDDIG 70 KÜLFÖLDI VONATOT JELENTETTEK BE, 45.000 VENDÉGGEL.

Budapestről jelentik: A május 22—29-ike között lezajló eucharisztikus kongresszus bel- és külföldi vendégeinek Budapestre és vissza utazására a kongresszus vezetősége már három-negyed évvel ezelőtt megkezdte a MÁV-val a tárgyalásokat. A MÁV nagy súlyt helyezett már kezdettől fogva arra, hogy a kongresszus-vendégeinek vasuti forgalmát a rendelkezésre álló vasuti berendezések megfelelő kihasználása és a menetrendek teljes kidolgozása útján mindenképpen biztosítsa.

Ami a külföldi vendégeket illeti, eddig 70 külföldi különvonat (4 700—800 utas) igénybevételével máris 45.000 külföldi jelentkezett; így a tengerentúlról Amerika (Egyesült Államok, Kanada, Argentina, stb.), majd Ausztrália és Afrikából; továbbá Anglia (különösen Írország), az európai kontinensről pedig, a többek között francia, olasz, belga, holland, litván, norvég, dán, lengyel, svájci, osztrák, csehszlovákiai, jugoszláv, romániai stb. jelentkezők vannak. Ezek zárt különvonatait az illető országok vasutai állítják be menetrendjükbe s ezt pontosan köz-

lik a MÁV-val, amely ezeket a vonatokat a saját menetrendjébe folytatólagosan be is fogja illeszteni.

Mint az előadottakból látható, a MÁV máris teljesen felkészülve várja a kongresszus vendégeit.

ADALBERT BANGHA S. J.

WELT UND UBER WELT

DAS EWIGE REICH IM KAMPF DER ZEIT

Ara szép kötésben: 180 lej és portó.

P. Banghának ez a könyve a világról és a tulvilágról: németül jelent meg. De nem a nyelv tette a középeurópai katolikus irodalmi apostolkodás szenzációjává! Hanem a hang, melylyel a híres rádiószónok és sajtóapostol kezelte és megoldotta könyvének tárgyi feladatát. A modern műveltségű embert bevezetni a keresztény metafizika mélységébe s a kinyilatkoztatás fényében ragyogtatni fel korunk égő problémáját: mint kell! Isten országának eljövételén korunk viharában dolgozunk? — erről szól a könyv. Ez a könyv: a cselekvés misztikájára vezérlő kalauz!

Megrendelhető a MAGYAR LAPOK könyvosztályában.

Beiktatták Nagyváradon az új városi tanácsot

A megyefőnök, a volt és az újonnan kinevezett polgármesterek nyilatkozatai a beiktatás a kalmával

Nagyvárad. Saját tud. Szombat délelőtt 11 órákor az újonnan kinevezett városi tanács tagjai ünnepélyes szentmisén vettek részt a görögkeleti katedrálisban. A szentmisét Mager Crisan Andrei gör. kel. püspök celebrálta s rövid beszédben sikert kívánt a tanács munkájához.

Szombaton délelőtt 12 órákor ünnepélyes külsőségek között folyt le a város háza nagy tanácstermében az újonnan kinevezett időközi városi bizottság beiktatása. A beiktatáson részt vett dr. Popa Aurél megyefőnök, Chirila Augustin subprefektus, a távozó tanács összes tagjai, a városi tisztviselők, valamint nagyszámu érdeklődő.

Chirila Augustin alispán felolvasta a belügyminiszter 1938. január 5-éről kelt 304. számú leiratát, amelyben az új tanács összetételét közli: Polgármester: dr. Mangra Dumitru ügyvéd, alpolgármesterek: dr. Todoran Isidor teológiai tanár és dr. Jacob Salvador földbirtokos. Tanácsstagok: Firu Nicolae nyugalmazott igazgató, dr. Popon Dumitru tanár, Sorescu Andrei volt tanfelügyelő, Mihulin Nicolae, a román kereskedelmi iskola igazgatója, Popa Liviu ügyvéd, dr. Roxin Gheorghe ügyvéd, Darabant Andrei, a görögkeleti püspökség titkára, Tapu Teodor iparos, Popa Teodor, a román kereskedők elnöke, Salajan Josif tanár és dr. Cotrus Ioan tanár.

DR POPA AURÉL MEGYEFŐNÖK BESZÉDE

Popa Aurél dr. megyefőnök felszólítására az újonnan kinevezett tanács letette az esküt, majd a prefektus beszéde következett:

— Ma Isten segítségével új tanácsot avatunk. A régi szokástól eltérően mi elsősorban Isten segítségét kérjük munkánkhoz. A Nemzeti Kereszténypárt nem hirdet programot, hanem tettekkel lép elő. Hosszu ideje várjuk, hogy megvalósíthassuk azt az elgondolást, amelyet megálmodtak hős népünk ősei. A. C. Cuza és Octavian Goga ötven éve harcolnak egy eszméért, célkitűzéseink e megvalósításához most szükségünk van minden becsületes érzésű román támogatására, akiket meghívunk. Alig néhány napi uralom után maris eredményeket mutathatunk fel. A mi mozgalmunknak volt bátorsága, hogy betiltsa a zsidó kommunista lapokat: a Dimineata, az Adeverul és a Lupta, tehát elsősorban a legfajobb pontra tettük kezünket. Eddig senki sem mert eljárni velük szemben. Ezután azonban nem mérgezhetsz meg a lelkeket ez a lelkiismeretlen sajtó. Mert még elképzelni is lehetetlen, hogy zsidók vezércikkkeztek rólunk, keresztényekről. Zsidók, akik nem hisznek Krisztusban sem s akik mégsem szégyelltek karácsonyi vagy húsvéti cikkeket írni. Mi, akik most vezető állásokban vagyunk és az Istennek tartozunk felelősséggel, csak mi, akik becsületbeli és lelkiismereti felelősséget érzünk, dolgozhatunk országunk és népünk jótétén. Meg kell, hogy valósítsuk a becsületes és érdeknélküli munka elvét. Nem az állam van az egyénért, hanem az egyén az államért. Egy ízben már kifejtettem, hogy mi senkitől sem kérünk többet, mint amennyit adunk. S ha ezt megkapjuk, úgy munkánk eredményes lesz. Köszönöm a város volt polgármesterének munkásságát, az új tanácsnak pedig teljes szívemből sikert kívánok a nemzet jövőjéért, az állam előmenetelének érdekében. Jelszavunk: „Krisztusért, a királyért, a nemzetért és a románok Romániájáért!”

NYUGODT LELKIISMERETTEL HAGYJUK ITT HELYÜNKET

A megyefőnök beszéde után Fodor Peter volt polgármester szólalt fel:

— Mi nyugodt lelkiismerettel hagyjuk itt helyünket — mondotta egyebek között — mert megtettük mindazt, amit megtehettünk. Négy évvel ezelőtt üres pénztárt s fizetési hátralékban levő tisztviselőket találtunk. Ma teli kasszát adunk át, amelyben körülbelül másfélmillió lei van félretéve. Egyensúlyba hoztuk tehát a város pénzügyeit. Hogy eleget dolgozunk-e vagy sem, azt nehéz eldönteni. Egy azonban tény, hogy az utánunk következőknek is maradjon éppen elég munka. Mangra Dumitru

dr., az új polgármestert egész embernek ismerem s az új tanács összetétele is öröm számunkra. Távozásunk alkalmával köszönetemet fejezem ki úgy a helyi, mint a fővárosi sajtónak. Volt amikor kritizáltak, de amikor megérdemelték elismerésüket is nyilvánították és becsületes, egyenes megnyilvánulásaikkal segítségünkre voltak elvégzett munkáinkban. Köszöntöm a város tisztviselőit is, akik nagy-szerűen megállták a helyüket és akiknek együttes munkássága nagy hasznunkra volt. Apja igyekeztem lenni a tisztviselőknek és úgy érzem, hogy jó is voltam hozzájuk. Kérem őket, hogy hasonló szorgalommal és odaadással dolgozzanak továbbra is az új vezetőség alatt és kívánom, hogy további jó eredményeket érjenek el. Isten segítse Önöket!

Vostinar Joan főjegyző a tisztviselők nevében megköszöni Fodor Péter meleg szavait és hálájukról, valamint tiszteletükről biztosítja úgy a volt polgármestert, mint a távozó tanács valamennyi tagját.

Mindennemű Rheumás

fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél a Togat-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják e szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Mi nem politizálunk, de egy nemzeti keresztény kormányt teljes odaadásunkkal támogatunk

Dr. Popa Liviusz méltatta dr. Popa Aurél prefektus érdemeit és a nemzeti ügy szolgálatában kifejtett munkásságát. Részleteket ragadott ki a prefektus élettéből. Végül dr. Mangra Dumitru polgármestert fegyelemről, lelkiismeretes munkásságról és tiszteletükről biztosította.

Vostinar Joan városi főjegyző üdvözölte a tisztviselő kar nevében az új polgármestert és a tanács tagjait. — Mi tisztviselők — mondotta többek között — nem politizálunk, de egy nemzeti keresztény kormányt teljes odaadásunkkal támogatunk.

„ORVOSOLJUK A TISZTVISELŐOSZTÁLY SÉRELMEIT” — MONDOTTA A MEGYEFŐNÖK.

Popa Aurél dr. prefektus megköszönte a szónokok szavait, majd néhány szóban a tisztviselő ügyét ismertette.

— A tisztviselők fizetése ma ugyanaz, mint volt négy évvel ezelőtt, holott a megélhetés aránytalanul megrágult. A szükségleti cikkek ára ötven százalékkal, sőt száz százalékkal emelkedett. Mi, akik szintén tisztviselők vagyunk, teljes mértékben átérezzük a helyzetet és megoldást is fogunk találni, hogy a tisztviselőosztály sérelmeit orvosoljuk.

— Nekünk becsületes, egyenes és jó nemzeti érzelmű tisztviselőkre van szükségünk, mert nem mehetünk harcba egy korrupt osztállyal. Ne felejtsek el, hogy a tisztviselő osztály az ország második hadserege.

— Mi keveset beszélünk, de tettekkel bizonyítunk. Viszont ne felejtsek el, hogy mindehhez idő kell. Mi nem politikusok, hanem tanárok vagyunk. Nevelők. A becsület és a tisztességes munka apostolai.

— A beiktatás végeztével az újságírók megkérdezték a prefektust, hogy mi a helyzet Nagyváradon a sajtó kérdésében. Popa Aurél dr. kijelentette, hogy a nemzeti keresztény uralom nem ellensége a kisebbségeknek, de semmi esetre sem tűrheti a sajtó káros befolyását. Ha becsületes és egyenes magatartást tanúsítanak, a Nemzeti Keresztény Párt ugyanazzal válaszol.

Károly király, Mihály nagyvőle és Goga Octavian miniszterelnök az újévi katonai díszszemléen Bucsur estiben

Istrate Micescu román külügyminiszter Prágában

Stojadinovics odaérkezését is várják. — A magyar kérdést beszélik meg a cseh kormányval

Párizsból jelentik: Itteni politikai körökben úgy tudják, hogy Istrate Micescu román külügyminiszter prágai látogatása során főként a magyar kisebbség irányában követendő politika kérdését vitatják meg.

— Tulzás nélkül megállapítható, — írja a *Temps* prágai tudósítója — hogy a prágai megbeszélések középpontjában Magyarország áll. Igyekeznek összehangba hozni Románia és Csehszlovákia követendő magatartását. Cseh részről sürgetik a kérdés rendezését, de úgy látszik, román részről továbbra is időt akarnak nyerni és ismét a választásokkal indokolják a halasztás szükségét. Micescu külügyminiszter azon lesz, hogy Prágát megnyerje Románia új politikájának, melynek iránya nem lehet előtünk kétséges. Lehetséges, hogy Stojadinovics, aki Berlin felé utazva, Prágában is kiszáll, hasonló irányban fog tárgyalni. Anyai bizonyos, hogy a most elkövetkezendő napok igen nagyfontosságúak lesznek a Kisanant politikájának irányvezetése szempontjából.

OLASZ LAPOK KITILTÁSA FRANCIA-ORSZÁGBÓL.

Párizsból jelentik: A belügyminiszter Franciaország egész területére betiltotta a „Stampa” és a „Gazetta de Popolo” terjesztését és árusítását.

AZ OLASZOK JUGOSZLÁV ÉS ROMÁN KAPCSOLATAINAK FEJLŐDÉSÉRŐL IS TÁRGYALNAK A BUDAPESTI HARMASHATALMI ÉRTEKEZLETEN

Rómából jelentik: Az olasz sajtó egyre fokozódó érdeklődéssel tekint a budapesti értekezlet elé. A *Corriere della Sera* utal a Róma-Berlin-tengely kialakulására, az olasz-jugoszláv kapcsolatok megerősödésére és az olasz-román viszony legújabb fejleményeire. Ezek a tények

szükségképpen fölkeltik Bécs és Budapest figyelmét is. Az olasz kormány örül, hogy alkalma lesz tárgyalni ezekről az új tényekről abból a célból, hogy az új helyzet egyre jobban összehangba kerüljön a római jegyzőkönyvek másik két államának érdekeivel és álláspontjával.

A miniszterek sorozatos rádióbeszéde

A cselédrendelet végrehajtását egyelőre felfüggesztik?

(Tudósításunk folytatása az első oldalról.)

Bucuresti Sajtó tud. A legutóbbi minisztertanácson elhatározták, hogy a miniszterek sorozatos rádióbeszédében ismertessék a kormány munkatervét és eddigi megvalósításait. Elsőnek Eugen Savu pénzügyminiszter beszél szombaton este.

Bucuresti Sajtó tud. A munkaügyi alminiszter által kiadott ismert cselédügyi rendelet végrehajtása számos akadályba ütközik s az egyes prefekturákról olyan jelentések jönnek,

hogy a cselédkeresetből élő falusiakat az azonnali végrehajtás nehéz helyzetbe hozza. Emiatt a cselédrendelet végrehajtásának felfüggesztése komolyan szóba került. A kérdés körül a kormány körében nézeteltérés keletkezett Goga és a Cuzista-csoport között. A Cuzista-csoport egyéb téren sem találja kielégítőnek a párt-program végrehajtására eddig foganatosított intézkedéseket.

Az angol és francia közbenjárás kérdése

Bucurestiből jelentik: A felhívataios Rador távirati ügynökség az angol Reuter-ügynökségre hivatkozva közölte, hogy a bucaresti angol követ kormányától utasítást kapott a román kormánytól való barátságos közbenjárásra. Ez a közbenjárás a párizsi népkisebbségi szerződésre való emlékeztetést foglalta volna magában. A Reuter-ügynökség szerint a francia kormány is hasonló lépést tett. Ezzel

kapcsolatban a német külügyminisztérium felhívatalos lapja, a *Deutsche Diplomatische Korrespondenz* megjegyzi, hogy a két kormány csak most jutott eszébe az 1919-es kisebbségi szerződés, amelyet eddig ignoráltak azon a címen, hogy nem szabad más országok belügyeibe beavatkozni. Ha ezt most felvetik, Anglia és Franciaország magáncéljait követik vele.

Világkiállítás

Párizsban

Irtó:
Castano-Rószeghy
Marianne

1867—1937! Hét évtized. Ennyi időnek kellett elteltie, amíg az egykori Chaillot domb néven ismert üres térség azzá fejlődött, ami ma szépséges arányú világkiállítás színhelyévé, ahová évenként milliók és milliók özönlenek a föld minden sarkából. A kopár Chaillot domb azóta sok változást ért meg. 1878-ban már új hatalmas palota nézett róla büszkén farkasszemet a Pont de Jéna méltóságos pillérei: a Trocadéro. A pókhasú kolosszus, mely annyi időn át, mint építészeti remekmű trónolt a Marsmező fölött, jellegzetesen viselte magát az akkori évek cikornyos stílusát; mint múzeum, színház és gyűjtemények tekintélyes összességét ismerte és tisztelte zord ahitattal Párizs népe. Később azonban a Trocadéro nimbusza is megcsappant egy kiérett, — vetélytársat kapott, az Eiffel-tornyot, amely a millenáris kiállítás óta, mint mindent leverő szimbólum, tette Párizst nevezetessé.

1937! Új kiállítás. Új korszak, új világ, új és szenzációs felfedezések káprázatos tükré az új Trocadéro. Mert a régi Trocadéro, a groteszk félkör, amely sokáig oly göggel zárta el a szelíd lejtésű domb legszebb részeit, eltűnt a föld színéről és helyette ma a modern architektúra ragyogóan kiképzett kétszárnyú oszlopcsarnoka nyújt méltó bejáratot egy szenvedésekben és találmányokban gazdag kor technikai csodáinak. Mint klasszikus legendák kiterjesztett szárnyú istennője, úgy fogadja a Trocadéro hatalmas két szárnya az Univerzum halandóit: jöjjetek, nézzetek tanuljatok!

Exposition de Paris, 1937.
Arts et Techniques.

I.
Mint Nelson halálának diadalmas emléke, a verhetetlen főárbóc, melyen a trafaigari csata utolsó pillanataiban merengett a haldokló admirális kihunyó tekintete, úgy tör a magába a Place de la Concorde-on, a kiállítás bejáratának négy felhőkbeemelkedő oszlopa: négy óriási árbóc, négy őrszem. Négy jelkép. Bár a kiállítás igazi szívé a Pont de Jéna kepezi, e szív dobbanását máris hallhatod, itt a Concorde-tér szüdületes iramban, két testvér-múzeum, az Orangerie és a Musée du Jeu de Paume gögös hemlockzata előtt. Athatolva a forgatagon, immár a Szajna tárja feléd karjait, a Szajna, az öreg folyó, melynek mindkét partja oly kaprazatos szerepet kapott e nagy technikai színpadokban.

De nemcsak a partokon hullámzik az élet, fénylik, vibrál, él és nyüzsgő Párizs és az egész világ ideözönlő népe. Nemesek az Eiffel torony ezüstösen ragyogó vascsipkete nyér szenzációs hatásokat a mindenünnen kilövellő szinprojekciók különleges kaleidoszkopiájában, a tündöklő tűzijátékok felhőkbeemelkedő sugárkévi és aranyos meteorzuhatókai készítetik gyorsabb verésre az amuló idegenek szívét, — megszólal maga a Szajna is, annyi sötét titok néma őrzője, — a Szajna maga is ünnepl. Csodálatos technikai bravurok ozeremestereinek agyában született meg a Fontaines Lumineuses eszméje; a felejthetetlen emlékü barcelonai kiállításon alkalmazott világító vizsugarak hatványozottan tökéletesített diadala. Valami távolról jövő különös zene hangjai kísérik lágy szordinóval a fények e bűvés koncertjét. Színek, színek, színek mamoros szimfóniája, — a narancssárga, a zöld, az iboyaszín, a rubinvörös, aranyrózsaszín és polonialila pilanatonként változó, hol virág, hol legyezőkben felvillanó, felejthetetlen és gyönyörű skálája ma a Szajna minden éjszakája. A színek költészete. Ezek a legelső este emlékek.

II.

Béke! Ez a megejtő erejű szó harsán fel a Trocadéro hajdani színpadán, — az egykori színház helyén ma a Pavillon de la Paix győzelmes

oszlopa tör a magasba. Több fényárban uszó hatalmas sugarú, az Avenue Wilson, Avenue Kléber, Avenue Malakoff hosszú utjai néznek az óriási tér felé, ahonnan az összes nemzetek zászlóit lengeti felénk a ősi szél. Költői és megkapó látvány, — mint összekovácsolt didalmas egység, dalol a szélben a lelkesítő zászlóerdő. A gondolat szép, a gondolat nemes, de hol jár még innen a valóság. — Mert a valóság szomorú. Így mutatják azok a körlehetetlenül szinte statisztikai táblázatok, melyek a Békepavillon belső terében fogadják a szemlélőt. A világháború összes megrázó és borzalmas emléke, mint rettenő memento, ott sorakozik előttünk a néma falakon, keresztel, keresztel, keresztel, — a halálstatisztika keresztjei. Felvonulnak előttünk az összes nemzetek és hősi halottaik számát annyi kereszt jelöli, ahányszor 50.000 embert vesztettek a háború folyamán. Szörnyű statisztika. Azonban nincs idő az embermészárlás emult emlékein tündönni, — elég döbbenetesen beszél a vigasztalan jelen. Spanyolország szomorú táblázata hallatja panaszos szótát: 1936—1937. Es ez évben még több, még sokkal több kereszt!

Hiába látjuk uton-utólen a nemzetközi békepropaganda ragyogó plakátjait, hiába olvassuk ezután a Népek Ligájának emberiségért könyörgő felhívásait. Hiába szemléljük az Union pour l'Enterrement de la Guerre pompás és hatásos hirdetményeit, közöttük egy szenzációs erejű festményt, mely ágyutalpon és koporsóban temeti a halált és kíséretét. Nehéz dolog remélni a jövő békejében akkor, amikor a végzetlenül lehangelő valóságokat kell érzékelnünk. Szkeptikusan olvassuk a kijárat feletti harszó feliratot: Jeunesse du monde, unite-toi pour défendre la paix!

III.

A kiállítás látogatóinak önkéntelenül is szemébe ötlök az a végtelen összhang, nyugalom és harmónia, mely az egykori Chaillot domb óriási lejtőjét olyan tökéletes építészeti egységre avatja. A térben való elhelyezés precíz biztonságát, a Trocadéro két szárnyát összekötő lépcsősor pártovonalu kiképzését francia építészek tudása

A görög trónörökös menyasszonya megérkezett Athénbe

Képünk a vasuti kocsi ablakában, szülei társaságában ábrázolja a braunschweigi nagyhercegnőt, aki vasárnap tartja esküvőjét Pál görög trónörökösrel

Nagyjelentőségű tárgyalások Mussolini és a római angol nagykövet között

Arról van szó, hogy Anglia és Franciaország elismerje az abessziniai olasz hódítást

Londonból jelentik: Lord Perth római angol nagykövetnek az utóbbi napokban Ciano külügyminiszterrel folytatott megbeszélései londoni megítélés szerint sokkal nagyobb jelentőségűek, mint azt hivatalos helyen elismerik. Londonba érkezett római hírek szerint Perth az utóbbi napokban nemcsak Cianoval tárgyalt, hanem Mussolini is fogadta. Megbiz-

ható forrásból nyert értesülés szerint nemcsak támadást kizáró egyezményt készítenek elő az angol-arab rádióközvetítésekkel kapcsolatban, hanem arról is szó van, hogy bizonyos feltételek mellett Anglia és Franciaország elismerje az abessziniai hódítást. Hivatalos körök minden felvilágosítás elől elzárkóznak, de a jelekből arra lehet következtetni, hogy Anglia mégis elismeri Abesszinia meghódítását. — Amennyiben a genfi ülészek előtt a római tárgyalások sikerre vezetnek, London nem emel kifogást az ellen, hogy a legközelebbi genfi ülésen jogszerűen is elismerjék az abessziniai hódítást.

VAN ZEELAND VILAGGAZDASÁGI BÉKETERVE.

Londonból jelentik: Van Zeeland péntek délután négy órán át tartó megbeszélést folytatott Chamberlainnal, aki előtt ismertette gazdasági és pénzügyi tervét folytatott vizsgálódásainak eredményét és a tervbevetett gazdasági és pénzügyi akció kilátásait. Van Zeeland ezután hozzájárul jelentésének elkészítéséhez és reméli, hogy jelentését két héten belül bemutathatja az angol és francia kormányoknak.

Két milliárd leit fektettek új vállalatokba

Az elmúlt évben 3790 egyéni és társas céget jelentettek be a fővárosban

Bucuresti. Saját tud. A fővárosi munkakamara mellett működő kereskedelmi iktató statisztikát állított össze az 1937. év folyamán bejegyzett cégekről.

Ebből a statisztikából kitűnik, hogy 1937-ben 3790 egyéni és társas céget jelentettek be. Ez a 3790 bejegyzett cég körülbelül 2 milliárd tökebefektetést jelent. Ezek az adatok természetesen csak a fővárosra vonatkoznak. Ha az utolsó 14 év adatait összehasonlítjuk, ez a szám a legmagasabb.

A cégek számának rohamos bukaresti gyarapodása annak tudható be, hogy a válság idején nagyon sok régi cég megszűnt és ezeket pótolni kellett. Azt is tekintetbe kell vennünk, hogy új kereskedőnemzedék nőtt fel, amelyet a válságos idők nehéz körülménye edzett meg a versenyképességre.

A vállalatok nagyrésze kereskedelmi jellegű. Ez az előny azonban csak számbeli. Az

tette olyanná, aminő ma. A kiállítás eszmei megteremtője, Edmond Labbé és társai, Jacques Greber, Robert Chenévier, Ernest de Ganay és Sauléau, valóban stílusos egészen hangolták egybe azt az óriási területet, melybe a külföldi pavilonok nyugtalanító sokaságát kellett belezsufolni. Nagy és nehéz feladat volt ez, aminek helyes megítélését csak szakértő mérnökemberek, geometrikus beosztások értékelték agyvelők méltányolhatják teljesen.

Mert nem könnyű dolog síkban érvényesíteni egy olyan túlhalmozott terepet, mint ez a monumentális főbejárati, közepén a Fontaines Lumineuses örökön mozgásban levő vizsugarai, kétoldalt az egymást tuleszárnyalni akaró államok pavillonjaival és szemben az Eiffel torony mindent leverő vasóriásával. Még nehezebb azonban az érvényesítés, amikor, mint jelen esetben, — olyan lejtős területet kellett egyenesen kihangsúlyozni, amilyen ma a Trocadero. A probléma így jóval nehezebb. Nincs itt meg az az onmagától adódó káprázatos lehetőség, ami Barcelonában a Montjuich hegyéről messzire elvilágító pompázatos kiállítási csarnokot olyan egyedülállóan jellegzetessé avatta, viszont nem számolhattak a mindvégig egyenes alap nyugalmas bizonyosságával sem. A lejtő itt lassan, szelíden hajlik lefelé. Szerencsés volt tehát az ötletben, gondolatban egyaránt elsőrangú az a beosztás, ahogy a térben leginkább kimagasló két óriás pavillont, — Németország és a szovjet pavillont a lejtő legalacsonyabb fokára, a Szajnapart és a Pont de Jéna két szembeálló pontjára helyezték el. Nagy távolságban könnyen elvesznek a roppant méretek, nem érvényesülnek többé a szélesség által elért dimenziók. Ezért harsog, ordít, kiabál tehát a két keskeny, tülakban elvékonyodó égimeszáló épület: Németország és az U. R. S. S. Belgium, Nagy-Britannia, Kanada és Amerika belső tartományban épenséggel nem vitatható, távolról azonban lapos cipőskatulyákra emlékeztető pavillonjai mellett szuggesztív hatása mégis csak ennek a két egymással örök ellentétben álló épületnek van. A teuton sassa zordan néz farkas szemét a sarló és kalapács. (Folytatjuk.)

ipari vállalatok helyzete minőség, tüke tekintetében sokkal jobb. A hitelintézetek majdnem teljesen hiányoznak. Ez azt jelenti, hogy a piac még nem egészen egészséges és a banktörvény rendelkezései nem kedveznek új vállalatok alapításának.

Santung tartományt teljesen elfoglalják a japánok

A kínai hadsereg a felbomlás jeleit mutatják. — Ostromállapot Hongkongban

Sanhaiból jelentik: A távolkeleti harcokról érkezett jelentések szerint a Santung-tartományban előnyomuló japán csapatok elfoglalták King-csent, mely 12 kilométerre van Csinantól. A Santungban védekező kínai sereg a felbomlás jeleit mutatja. Sangcsufu kínai tábornokot, a csinai kínai csapatok főparancsnokát, kínai részről azzal vádolják, hogy nem fejt ki kellő ellenállást és a japánokhoz huz.

Hongkongból jelentik: A Domei iroda hongkongi jelentése szerint az itteni gyarmati kormány a jelenlegi helyzetre való tekintettel kihirdette az ostromállapotot. Tokió, Sanghai

és Hongkong között megszakadt a kábelösszeköttetés.

ANGOL—JAPAN ÖSSZETÜZÉSEK SANGHAIBAN.

Londonból jelentik: Az angol-japán feszültség egyre jobban fokozódik Sanghaiban. A helyzet annyira komoly, hogy Londonban súlyos következményekkel számolnak. Japán katonák pénteken súlyosan bántalmaztak egy angol tisztet, mert az tiltakozott amiatt, hogy japán őrséget bántalmazott ártatlan kínai polgárokat. Amikor egy másik tiszt a megtámadottnak segítségére sietett, a japánok őt is bántalmazták, majd mindkettőt megkötözték és bevitték a legközelebbi laktanyába. Csak a sanghai nemzetközi negyed rendőrpáncsnokának fellépésére bocsátották őket szabadon. A két súlyosan bántalmazott tisztet kórházba kellett szállítani. Súlyosbíttja a helyzetet, hogy a japán katonaság behatolt a nemzetközi negyed angol védelem alatt álló részébe és csak többszöri fenyegetés után sikerült onnan eltávolítani. A sanghai angol haderő főparancsnoksága erőlyes tiltakozást intézett a japán katonai parancsnoksághoz az állandóan megismétlődő incidensek miatt és súlyos intézkedéseket helyezett kilátásba.

VERSENY ANGLIA, AMERIKA ÉS JAPAN KÖZÖTT A CSATAHAJÓK ÉPÍTÉSÉBEN.

Londonból jelentik: Az „Ewening Standard” jelentése szerint Anglia és valószínűleg az Egyesült Államok is, legközelebb megkezdi 46 ezer tonnás csatahajók építését, minthogy állítólag Japán is három ilyen 46 ezer tonnás csatahajót készül építeni és azokat 16 hüvelykes ágyúkkal fogják felszerelni.

Ovakodjunk a meghüléstől?

„Már csontjaimban érzem a nedvességet. Biztos, hogy meghültem”.

„Amint hazaérkezik használjon Carmol*)-t bedörzsölésre és rögtön elmúlik.”

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer meghűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ára üvegenként 22 lei Kapható gyógyszerárakban és drozériákban.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

* Irja: Observator

A nemzetközi érdeklődés középpontjában már napok óta Roosevelt újévi üzenete áll. A demokratikus országok lapjai ujjongva köszöntik Amerika elnökét ebből az alkalomból s dícsérő szavak özönével méltatják a szöveget jelentőségét. Rámutatnak arra, hogy Amerika — ügylátszik — szakított az érdektelenség, — a nemtörődés politikájával és tevékeny részt kíván venni a világéke kialakításában. Nem titkolt örömmel állapítják meg ezek a baloldali sajtóorgánusok, hogy Roosevelt elnök is beállott a jobboldali állampolitikai irány vádlójának.

A Daily Telegraph szerint pl. a világ békéjét azok a nemzetek veszélyeztetik, amelyek az úgynevezett demokráciát félredobták vagy nem építették ki eléggé országuk belső és külső politikájában. Az üzenet lényegét és gondolatfészkét Roosevelt elnök és az amerikai nép ama hitében látja a Daily Telegraph, hogy a demokrácia felébredése, uralomrajutása bizonyos idő múltán lehetséges lesz azon országokban is, amelyek most parancsuralmi rendszer szerint kormányoztatnak.

Daily Mailt Roosevelt demokráciát zengő üzenete meglehetősen kényes helyzetbe hozta, mert a lap rokonszenve a fasizmushoz és a nemzeti szocializmushoz, de inkább a rendszereket követő államokhoz köztismert. Roosevelt beszédéből nem is hangsúlyoz ki mást Lord Rothermere lapja, mint a harcias elnöknek azt a mondatát, hogy *a békét igazán és eredményesen nem szolgálhatja egy állam, ha katonailag tel nem fegyverkezik.*

Egyedül a Daily Express fűz olyan gondolatot Roosevelt üzenetéhez, mely megkésériti némileg a demokrácia csöpögő mézen nyalánkoskodó politikuskok és újságírók szájaizét. „Ha Roosevelt a parancsuralmi rendszer szerint kormányozott államok megromlott belső viszonyairól beszél, szavait és megállapításait el lehet fogadni. De ugyanakkor meg kell engedni, meg kell látni és meg kell mondani azt is, hogy Angliában és Amerikában sem fenéki tejfel az élet!”.

A francia sajtó sokkal konkrétabb formában tárgyalja az üzenet érdemét és várható hatásait. Párizs lapjait nem érdeklik a beszéd világnézeti fejtegetései. Megállnak és megmaradnak a 130 millió lelket számláló birodalom fejének ama kijelentésénél, hogy *Amerika jól felszerelt haderejére a világbékekének van szüksége!*

Tapintatlan kíváncsisággal kérdezzetnek egymástól Párizs újságjai, hogy egy európai háború esetén vajon milyen magatartást fognak tanúsítani az Egyesült Államok. A baloldali sajtó jórésze nyomban kész a felelettel. Kétség nem fér hozzá — írják —, hogy háború esetén az Egyesült Államok újból Franciaország mellé állanak. Az Echo de Paris ezzel szemben annak a véleményének ad kifejezést, hogy a kérdést igenlőleg megválaszolni igen kockázatos, mert cseppet sem valószínű, hogy Amerika konfliktus esetén Franciaország szövetségese lenne.

Németországban és Olaszországban érthető ellenszenvet váltott ki Roosevelt üzenete. Nem is csoda. Nem az első eset ez már, hogy Amerika elnöke, aki hazája belső politikájában, főleg gazdasági vonatkozásában nem túlságosan idegenkedik a parancsuralom igénybevételétől, mikor külső országok felé is nyilatkozik, akkor a demokrácia értékére és egyedül üdvözítő voltaira esküszik. Nem lehet tehát csodálkozni azon, ha Németország és Olaszország sajtója kissé élesebb hangon reagál Roosevelt üzenetére.

A Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz szerint pl. *a józan észhez való visszatérést jelenti az, ha valamely állam kormányza a rossznak bizonyult rendszerekkel szakít.* Csak azokat az államokat lehet a világéke őrreinek tekinteni — írja a német félhivatalos, — amelyek becsületesen azon dolgoznak, hogy az emberiség és igazságosság alapelveit győzelemre segítsék.

Gayda, a Giornale d'Italia főszerkesztője, nem egészen alaptalanul veti szemére Rooseveltnek azt, hogy minden áron két táborra akarja bontani a világot: a diktatúra és demokráta államok táborára, *amelyek között — ügylátszik — örökösse akarja tenni a bizalmatlanság és az állandó ellenségeskedés állapotát.* Az a béke, — írja többek között Gayda, — amelyről Roosevelt beszél, kizárólag a nemzetközi plutokrata-érdekeltségek szindikátusának válik előnyére. Ezzel szemben a tekintélyállamok mindig valóban az igazság elveire hivatkoztak, de ezeket az elveket az úgynevezett demokraták brutálisan visszautasították!

Egyiptomot súlyos belső válság rázkódtatásai tartják állandó izgalomban. Ezeknek a rázkódtatásoknak hullámrezgése a Földközi tengerig is elhatnak, aminek következtében Egyiptom problémája bizonyos értelemben európai ügyé is válik. Faruk király harca a nacionalisták vezérével, Nahas pasával, tulajdonképpen Anglia küzdelmének is jelenti annak a kevés befolyásnak megtartásáért, mely a fáraók egykori birodalmában számára még megmaradt. Egyiptom barátsága, „hűsége” Anglia számára életfontosságú ügy, mert többek között *India megtartását is jelenti.*

Egyiptom 1922-ben szakadt el alkotmányjogilag a brit birodalomtól. A király azonban, — kinek családját annakidején Anglia jó akaratú ültette a trónra —, továbbra is megmaradt az angol barátság mellett és *töle telhetőleg igyekezett Anglia hatalmi érdekeit összhangba hozni az egyiptomi nép politikai öncélúságával.* Ezt cselekedte Fuad és ezen a nyomon halad fia a fiatal Faruk is.

A nacionalisták bizalmatlansága ilyen kö-

VILÁGHIRŰ

REGÉNYEK

Ezek azok a könyvek, amelyeket szívesen olvas minden asszony, leány és a regény hőselével együtt éli át életüket, boldogságukat és bánataikat.

1. Aldrich: Es lámpást adott kezembe az Ur	99 lel
2. Aldrich: Szál a fehér madár	66 lel
3. „ Családi kör	66 „
4. „ Ella kisasszony	66 „
5. Lyttkens: Ne varjatok vacsorára (Egy orvosnő regénye)	66 „
6. Br. Orczy: Az öszekuszált fonál	66 „
7. „ Az okos Pimpernel	66 „
8. Bottome: Orvosok	115 „
9. Eton: Hétköznapi emberek	86 „
10. Mayrie G.: Urihátgy állást keres	86 „
11. J. B. Priestley: Jóbarátok	198 „
12. Mitchell: Elkujta a szél	264 „

Kanható könyvszámlánkunknál.

rülmények között érthető a királlyal szemben. Nahas pasa ismételen megkísérelte már, hogy a királyi hatalom jogkörét a parlament érdekében megszűkítse. 1934-ben — mint akkori miniszterelnök, — törvényjavaslatot készített, amelynek értelmében bíróság elé állítandó az a miniszter, aki kinevezését nem a parlamenttől, hanem a királytól fogadja el. A törvényjavaslatból akkor nem lett törvény, *de alkalmas volt arra, hogy most Egyiptom legnagyobb belpolitikai válságát robbantsa ki.* A nemzetiek vezére nem volt hajlandó palotaminiszternek elfogadni a király választottját, dr. Achmed Maher pasát. A fiatal Faruk erre menesztette miniszterelnökét azzal a szokatlan indokolással, hogy *Nahas pasa kormányzati módszere sérti az alkotmány szellemét és korlátozza a polgárok szabadságjogait.*

Anglia aggodalommal figyel az egyiptomi eseményeket, mert jól tudja, hogy a királynak nem lesz könnyű dolga elcsapott miniszterelnökével, mert *Nahas pasa háta mögött a lakosság 80 százaléknak egységes közvéleménye áll...*

Németország és Csehszlovákia között már hetekkel ezelőtt tárgyalások indultak meg, hogy kölcsönös egyetértéssel és rendelkezésekkel békét teremtsenek a két ország sajtójában. A tárgyalások eredményeképpen Prága tető meg az első lépést, amikor teljesítette a németek egyik követelését és betiltotta a német szocialista emigránsok lapjának a Neues Vorwärtz-nek további megjelenését. Németország előreláthatólag szintén mérsékelni fogja a németországi sajtó egyrészesnek csehellenességét és módját fogja bizonyára találni annak is, hogy indokolatlan sajtóháborút a német lapok ne robbantsanak ki.

Helytelen volna azonban ebből a sovány eredményből arra következtetni, hogy *Berlin és Prága között ezután szent lesz a békeség.* A sajtóháborúság egyik országban sem újságírói kedvtelés. *A marakodásnak mélyenfekvő lélektani rugói és konkrét politikai okai szoktak lenni.* Ezeket a rugókat kell elsősorban meglazítani; ezeket az okokat kell mindenekelőtt megszüntetni, ha azt akarják, hogy a sajtóbeke ne csak gúzsbakötöttség, hanem belső és külső hatásaiiban egyformán üdvös valóság is legyen. Erre pedig Németország és Csehszlovákia között a jelenlegi körülmények között csak a *tájékoztatók* gondolhatnak vérmes reménykedéssel.

Anglia külügyeinek intézésében jelentős szervezeti változások történtek az elmúlt napokban. A király felmentette állásától a külügyminisztérium adminisztratív államtitkárát, Vansittart-ot és az angol kormány diplomáciai tanácsadójává nevezte ki. Ilyen hivatal eddig még nem volt a nagy angol birodalomban s hivatalosan nincs a világ egyetlen államában sem.

Londonban, hivatalosan azzal indokolják és magyarázzák ezt a kinevezést, hogy Anglia külpolitikai érdekei az utóbbi időben annyira szétágazódtak s oly égető, eleven kérdésekké váltak, amelyeket átlátni, átfogni, intézni és védelmezni a külügyminiszter egymagában nem tud. Szükség van tehát egy állandó tanácsadóra, vagy ha így jobban hangzik: „*sügőrére*”, aki nem lakik vele egy szobában, aki tehát máshonnan *talán más szemmel fogja látni, elbírálni és megítélni a dolgokat.*

Beavatott helyen azt is tudni vélik, hogy a helycsere Chamberlain egyenes kíváncságára történt, aki a maga elgondolásait és terveit ezentúl csak „*megbeszélni*” fogja Eden külügyminiszterrel, *de a kijárást, a végrehajtást, a riátal és harcias külügyminiszter ellenpólusára Vansittarttra fogja bízni,* aki elég öreg s elég higgadt már ahhoz, hogy a legkényesebb szituációkban s a legizgalmasabb tárgyalási légkörben is meg tudja őrizni hagyományos angol hidegvérét s meg tudja nyerni ezáltal azok jóakarátát is, akiket Eden keménysége és hajthatlan-sága eddig elriasztott az angol barátság partijának közeléből.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 13 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 27.

Cluji szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszkönyves magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése
szerint a várható időjárás: Mérsékelt déli szél,
sok helyen köd, havazás, nyugaton esetleg ónos
eső, a hideg nyugat felől lassan tovább gyengül.

Harminckét fok hideget mértek Toplicán
Bucuresti. Saját tud. A nagy hideg az ország ter-
ületén tovább tart. A leghidegebb Toplicán van,
ahol az éjszaka mínusz 32 fokot mértek. Bucu-
restben az éjszaka 26 fokot mutatott a hőmérő
fagypony alatt. Szombat délelőn a fővárosban mi-
nusz 16 fok volt a hőmérséklet.

KIRÁLYI VADÁSZAT BÁNLAKON.

Bucuresti. Saját tud. A király tegnap este
hat órakor elutazott a fővárosból a mogosoaiai
állomásra Bánlakra, ahol vadászatot vesz
részt. Az állomáson a miniszterelnök üdvö-
zölte.

**SZIGORUBB LESZ AZ ELLENŐRZÉS A HA-
TÁROKON.** Bucurestiből jelentik: A pénzügy-
miniszternek tudomására jutott, hogy egyéni és
közös utlevéllel külföldre utazók nagymennyi-
ségű bankjegyet, arany, ezüst és ércpénzt visz-
nek ki magukkal. A pénzügyminiszter utasította
ezért a vámhatóságokat, hogy a jövőben az uta-
sokat a legaprólékosabban vizsgálják meg. A
legügyesebb és leggyakorlatosabb hivatalnokokat
helyezik a vámokhoz, akik tapintatosan ugyan,
de a legszigorubb pontossággal fogják megvizs-
gálni az utasokat. A valuta-kivitelre vonatkozó
eddiggi rendelkezések továbbra is érvényben ma-
radnak.

**OLASZORSZÁG KATONAI ATTASEJÁT
SÜLYOS AUTÓSZERENCSETLENSÉG ÉRTE
PREDEÁLNÁL.** Bucuresti. Pénteken éjjel a
ploesti kórházba szállították Dela Porta ezre-
dest, Itália bukaresti katonai attaséját, aki sü-
lyos autószerecsétlenség áldozata lett. Az ezre-
des maga vezette gépkocsiját Predeal felé, de
Baiconál összeütközött egy teherautóval, az
árokba fordult és gépe teljesen összezúzódott.
Dela Porta ezredes súlyos sérülésekkel a
fején szedték ki a gépkocsi roncsai alól. Szom-
baton reggel a bucuresti Saint Vincent de Paul
kórházba szállították.

Fogadalomtétel az Irgalmasrend nagyvárad
templomában. Lélekemelő ünnepélyes szertartás
volt Vízkereszt ünnepén reggel 7 órakor az Irga-
lmasrend nagyvárad székházának zsefoliáig
megtelt templomában, ahol Fr. Járó I. Szilvesz-
ter, az irgalmasrend gazdasági intézője tett örök
fogadalmat Gonda B. Fausztin tartományfőnök
előtt. A szertartás előtt Zitzmann Ferenc
szentszéki tanácsos, püspöki irodaigazgató fényes
segédlettel szentmisét pontifikált, közben szent-
beszédet mondott. Lélekemelő szavakkal fordult
az örökfogadalmat tevő szerzeteshez és elébe-
tárta a szent hivatást, amit elhivatottságát kö-
vetve, magának választott. Míse után a Minden-
szentek litániáját mondták el, amely idő alatt
az örök fogadalmat tevő Járó Szilveszter, az
oltár előtt leborult és annak jelképezésére, hogy
lemond a világról, fekete lepellel borították le.
Ezután Fr. Járó J. Szilveszter, a főoltárnál tér-
fenállva, kezét az evangéliumra téve, elmondotta
az esküt és letette az örök fogadalmat Gonda
Fausztin provinciális kezébe. Te Deummal és a
pápai himnusz éneklésével ért véget a lélek-
emelő ünnepség.

Az Inturist londoni és berlini fiókjait bezár-
ták. Saját tud. Az orosz Inturist londoni fiókját
amely már 6 éve működik, a hó 7-én bezárták.
Az Inturist helyi ügynöksége semmi felvilágosi
ást sem hajlandó adni a bezárás okára vonat-
kozólag. A „Times” jelenti, hogy ugyanilyen in-
kredulus történt az Inturist berlini fiókjával is.

**POKOLI TÜZVÉSZT OKOZOTT TIZENÖT-
EZER LANGRALOBBANT BENZIN.** Párizsból
jelentik: La Nouvelle közelében egy vasúti átjá-
rónál a vonat elütött egy tartánykocsit, amely
ben 15 ezer liter benzín volt. A szétmúló benzín
kigyúlt és pillanatok alatt tüzet fogott nemcsak
a gépkocsi, hanem a sorompóór teteje is. A vezető
egy közeli csatornába ugrott, mégis súlyos égési
sebeket szenvedett. Súlyosan összeégett a moz-
donyvezető is. A sorompóór olevenen elégett ha-
zában. Felesége és fia csak könnyebb égési se-
beket szenvedtek.

**FELHÍVÁS AZ ERDÉLYI MAGYAR
IRÓKHOZ.** A szlovenszói magyar írók
négykötetes antológiájának mintájára a
nyitrai Hid kiadásában és Dallos István
szerkesztésében az 1938. év folyamán meg-
jelenik a négykötetes Kisebbségi Írók Anto-
lógiaja. Az első kötetet szeretettel és megbec-
sülésből az erdélyi irodalomnak szenteljük.
Ez okból felkérjük az erdélyi írókat, hogy e
nemes szándéku, altruista irodalmi vállalko-
zás céljaira novellát, tanulmányt és verset
küldjenek a magyarországi szerkesztő: Dr.
Marék Antal Eszter, Pest megye, Magyar-
ország címére. A küldeményhez néhány so-
ros életrajzi adatot is kérünk, a megjelent
mű vagy művek felsorolásával. Miután az
idő rövidsége miatt nincs módunkban, hogy
a neves erdélyi írókat személy szerint is fel-
hívjuk az antológiában való részvételre, szí-
veskedjenek a felhívást nekik szóló kérés-
nek tekinteni s legkedvesebbnek tartott, akár
Erdélyben már megjelent írásukat megküldeni.
Hiszünk, hogy az erdélyi irodalom ter-
mékeinek egységes és széleskörű bemutatásá-
val szolgálatot tehetünk nemcsak a kisebbségi,
hanem az egyetemes magyar irodalomnak is.
Testvéri üdvözléssel: Marék Antal.

Zürichi zárlat. Párizs 14.64 háromnegyed,
London 21.59 fél, Newyork 431.75, Brüsszel 73.29,
Milánó 22.71, Amszterdam 240.45, Berlin 174.00,
Bécs — schilling 80.70, Prága 15.16, Varsó 82,
Belgrád 10, Bucuresti 325.

**Tizedikén kezdődik az Erdélyi Gazdasági
Egylet második, csikszeredai női háztartási tan-
folyama.** Saját tud. Amint már jelentettük, az
Erdélyi Gazdasági Egylet rendezésében tervbe-
vett csiki női háztartási tanfolyamoknak — mely-
nek egyikét Csiksomlyón, a volt vármegyei szék
házban rendezték meg — olyan sikerük volt,
hogy annyi jelentkező akadt, amennyire az EGE
és dr. Hirsch Hugoné, a szervezésre felkért cik-
szeredai uriaszony sem számított. Ezért úgy
oldották meg a kérdést, hogy még két tanfolya-
mot rendeznek: egyet Csikszeredába, a másikat
pedig ismét Csiksomlyón. A csikszeredai tanfo-
lyam január 10-én nyílik meg és hat hétig tart.
A tanfolyam díja 500 lei, melyet az elhasznált
élelmickek készletadása címén kell fizetni.

**SÜLYOS VILLAMOSZERENCSETLENSÉG
PRAGA KÜLVÁROSÁBAN.** Péntek este 6 órakor
Prága egyik külvárosában, Dejvicében a Győz-
almi téren súlyos villamos-szerencsétlenség tör-
tént. Egy kocsiból álló közúti villamos-
motorkocsija kisiklott és teljes erővel az áram-
vezeték tartóoszlopának futott. A kocsi teteje és
perronja beszakadt. Az első kocsi összeakadt a
motorkocsival és pótkocsival és részben szintén
összetört. Hivatalos jelentés szerint egyetlen an-
nyit állapítottak meg, hogy egy ember meghalt,
tízrhét súlyosan, harminchat könnyebben meg-
sebesült. Magánjelentések szerint a szerencsét-
lenség színhelyén két holttestet találtak.

Halálozás. Kalmár Ferenc 67 éves korában
meghalt. Temetése január 9-én délután 4 órakor
lesz a Haller-kápolnából. — Berinde Péter 62
éves korában Háló községben meghalt. Temetése
január 9-én délután 2 órakor lesz az ottani te-
metőben (Caritas.)

Szentcsalád vasárnapja

Karácsonykor megszületett a Gyermekek és
a pásztorok hódoltak először a szentcsalád
előtt. Vízkeresztkor a keleti bölcsek, a három-
királyok hódolnak a szentcsalád előtt. Az Egy-
ház ezen a vasárnapon minden hitele oda-
állítja a szentcsaládot, az igazi, tiszta, nemes
családi élet örök példaképét és erőforrását.

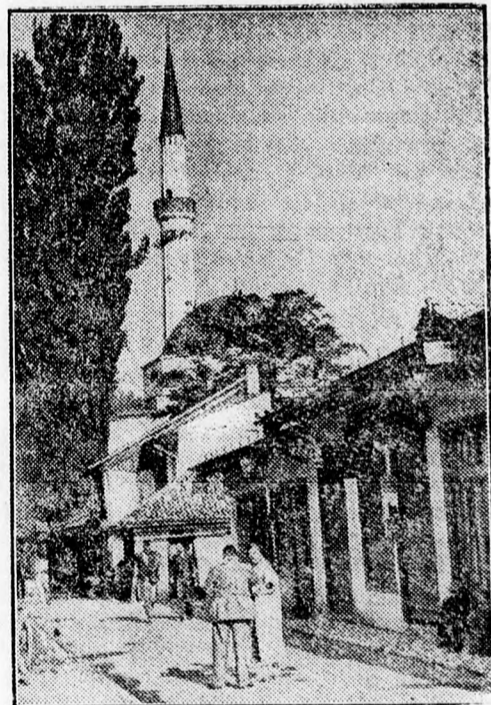
Minden élet- és szeretet-közösségnek ös-
mintája a Szentháromság. Itt tanuljuk meg
igazán, hogy a szeretet láncát csak három
szemben lesz gyűrű: szerető, szeretett és a
kettő kapcsa. A családban a gyermek a szere-
tet-kapocs a két hitvestárs között, közös vérük
és közös lelki képük.

Szentcsalád vasárnapján lobogó fényvel
világít a család szeretet-titkának istengyuj-
totta fátyla. Szomorú, kihalt tűzhelyekre
vet világot ez a fény. Azt érezzük, hogy a csa-
ládból kellene áradnia annak a világot átme-
legítő, megnyugtató szeretetnek, amely után
tehetetlenül siránkozunk az ember. Meglazult a
szerelem lánc. Nincs gyermek, nincs anya,
nincs szülő! Honnan is áradjon a szeretet, a
melegség? Költők sirják verseikben a gyerme-
kek feltörő vágyakozását: „Anyá kell, anyá
kell!” (Mécse L.). Széthulló családi tűzhelyek,
egymástól elidegenedő, kutyát-macsát dédel-
gető házastársak lelkiismeretében vérszenes
kopogtat a figyelmeztetés: Gyermekek kell!
Általános világ-kórus eseng, sir, könyörög a béke,
a szeretet után: családi tűzhely, otthon, szülő
és gyermek kell.

Az Isten keze csak úgy ragadhatja meg az
embert a kegyelem által, ha ez lelkét, üres, ki-
hült, de alázatos és töltekeznívágyó lelkét tel-
jes odaadással nyújtja a kegyelem életet adó
csókja felé. Családi életünk lerongyolódott,
üres, kihült. Nem sok kell már ahhoz, hogy
egy általános, Isten felé való fordulásunk új
irányt adjon végzetes zuhanásunknak.

A Szentcsalád ünnepe az Isten kinyújtott
keze a család megmentésére. Nagyon sok lé-
leknek kell ezen a napon Isten felé fordulni.
Nagyon sok vergődő, kétségbeesett gyermek-
nek, anyának, apának kell megragadnia ma
Isten kinyújtott kezét. Sok kihunyt családi
tűzhelyen kell fellobognia a szeretet lángjána-
k. Ezt a kegyelmet akarja nekünk juttatni
Isten a mai napon, a Szentcsalád útján.

P. I.

A négyszázéves Sarajevo

A jelenleg Jugoszláviához tartozó Bosznia és
Hercegovina fővárosa, Sarajevo most ünnepi
felvirágzásának négyszázados fordulóját. A XV.
században ugyanis Sarajevo helyen csak egy
Vrhbosna nevű erősség, a mostani vár állott,
amely azonban csak a török időkben lett jelen-
tőssé. Sarajevo felvirágzását jórészt Ghazi Uszrev
bégnak köszönheti, aki 1581-ben kezdett városát
fejleszteni. Bosznia fővárosává Kara Mahumed
tette, az 1831-32-iki felkelés leverése után.

Ideges gyomorhaj

Gyomorgörcsök, hányinger, emésztéshibák származó ideges fejfájás és álmatlanság esetében a világhírű amerikai

Gastro D.-vel

egy a belföldi, mint a bécsi, berlini, stb. klinikákon hosszabb kísérletezés után a legjobb eredményeket érték el.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lejt utánvét mellett Császár E. gyógyszeráránál, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Visszaélések miatt letartóztattak egy bírósági tisztviselőt. Szatmár. Saját tud. Az ügyészségnek tudomására jutott, hogy Suta Ioan tisztviselő, aki a törvényszéki főelnök irodájában teljesített szolgálatot, a választásokkal kapcsolatban visszaéléseket követett el az utazási igazolványok kintalásánál. Az ügyészség utasítására a rendőrség megállapította, hogy Suta illetéktelen egyéneknek olyan igazolványt adott, amelynek segítségével a választások ideje alatt ingyen utazhattak a vasút összes vonalain. A megtévedt tisztviselő a hivatalból elvitte a bélyegzőt s azt manipulációjával felhasználta. A rendőrség Suta-t őrizetbevette és átkísérte az ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró valószínűleg elrendeli a letartóztatását.

SZATMÁRMEGYE LAKOSSÁGA SZÁZKÉTMILLIÓ LEIT FÜSTÖLT EL AZ ELMULT ESZTENDŐBEN. A szatmári Monopol hivatal szerdán tette közzé 1937-ik évi forgalmának mérlegét. Az adatokat az egy évvel ezelőtti forgalom eredményével összevetve megállapíthatjuk, hogy a megyében kerek három millió leivel megnövekedett a dohányfogyasztás. 1937-ben közel 102 millió leit füstölt el a város és a megye lakossága. Ebből az összegből Szatmárra igen tekintélyes rész jutott. Kártyából 422 ezer leit bevételzett a Monopol, cigarettapapír 185 ezer lejt értékben fogyott el. Kulturális célokra, különösen a keresztények, minden bizonnyal kevesebbet adományoztak.

Kommunista zavarás volt Zágrábban. Belgrádból jelentik: Vízkereszt napján Zágrábban kisebb kommunista csoport államellenes tüntetést rendezett az Ilican majd a Sándor király téren. A rendőrség szétverte a tüntetőket. Hat ismert kommunista vezetőt letartóztattak. A rendet hamarosan sikerült helyreállítani.

ELTÜNT AZ ÓCEÁN FÖLÖTT AZ AMERIKAI HADITENGERÉSZET EGYIK BOMBAVETŐ REPÜLŐGÉPE. Newyorkból jelentik: A californiai partvidéken nyomtalanul eltűnt az amerikai haditengerészet egyik bombavető repülőgépe, amely résztvett a csendesóceáni flotta-gyakorlaton. A gép hétfőnyeli személyzetével csütörtök reggel gyakorlatozásra indult az óceán felett és azóta nem adott életjelet magáról. Számos repülőgép már két nap óta kutat az eltűnt bombavető gép után, de sikertelenül.

NAGYSZABÁSÚ HAJÓSZERENCSETLEN SÉG A ROMÁN PART MELLETT. Bucuresti. Saját tud. A constantai kikötőben újabb szerencsétlenség történt. A „Yekta” nevű török hajó, midőn a kikötőbe akart befutni, manővrizálás közben elérte az „Irania” nevű norvég petróleumszállító gőzöst és nagy erővel beleütöközött. A török hajó farán hatalmas rés keletkezett és azonnal süllyedni is kezdett. A süllyedő gőzöst a kikötőnek abba a részébe vontatták, amelyet a hajók temetőjének neveznek s ott minden mentési kísérlet ellenére, két óra alatt elsüllyedt. A személyzetből 14 embert partszállítottak s csak hárman maradtak a sekély vízből kiálló felső fedélzeten. A tulajdonosok kára 10 millió lejt tesz ki, amihez hozzájárul a Resita számára hozott ócskavasrakomány is, ami azonban biztosítás útján megtérül.

Jóétárlaszoktól kiáradt a Duna és elöntötte Valcov városkát, Bucuresti. Saját tud. A Duna deltájában réstörzések keletkeztek, amelyek következtében a folyó vizállása rohamosan növekszik. A Duna már több helyen ki is lépett medréből, így tegnap délután elárasztotta Valcov városka külsőit s a lakosság pánikszereiben menekült a magasabb fekvésű belvárosba. A városkát teljesen elszigetelte az ár, úgy hogy a hatóságok éjtörőkkel és mentőhárakkal segítenek a lakosság segítségére.

Német mintára antiszemita főiskolát létesítenek Varsóban a zsidókérdés tanulmányozására. Varsóból jelentik: A nemzeti demokraták beadványt intéztek a varsói központi hatóságokhoz, amelyben engedélyt kértek arra, hogy főiskolát létesítsenek a zsidókérdés tanulmányozására. A létesítendő főiskola keretében Trzezzak páter, az ismert szakértő „A zsidóság és a zsidó etika”, Kovalski, a nemzeti demokrata párt elnöke „A zsidók a politikai életben” címmel fog előadás-sorozatot tartani. A tanulmányi időt két évre kontemplálják és az abszolvensek oklevelét kapnak, amely igazolja, hogy az illető „szakértő a zsidókérdésben.” — A vilnai egyetemen újabb kilengések történtek. A nemzeti demokraták több ízben megtámadták a zsidó diákokat. Az antiszemita diákok egyik gyűlésükön határozati javaslatot fogadtak el, amelyben követelik, hogy a középiskolákban is vezessék be a gettópadokat. A gyűlésen résztvevő lengyel diákokat, akik tiltakoztak a határozat ellen, súlyosan bántalmazták a nacionalisták.

A hideg első halálos áldozata Szatmár megyében. Szatmár. Saját tud. Maver József madarasi földműves Erdőd-hegyről gyalog indult a nagy hidegben hazafelé. A 32 éves gazdálkodó uttközben elfáradt és leült az egyik kilométerköre pihenni. A fáradtságtól ugylátszik elaludt, mert keze csonttárgyva találtak rá a járókelők. A szerencsétlen embert felesége és két gyermeke gázolja.

Olvassátok és teressétek a Magyar Lapok-at!

LÁNGOKBAN ÁLL EGY BUKOVINAI VÁROS. Cernautziból jelentik: Vijnița városka egy része lángokban áll. A városka környékén egy házban ismeretlen okokból tűz ütött ki s a lángok hirtelen több utcásra áttértek. A kár eddig közel hárommillió lejt.

Pohárkészöntő közben szörnyethalt. Szatmár. Saját tudósítónktól. Konyicska József 29 éves borpataki bányamunkás Vízkereszt napján a délutáni órákban betért a Titz-féle vendéglőbe, ahol munkatársai két Gáspárt ünnepele, boroztattak. Konyicska is közéjük ült s rövidesen ő vitte közöttük a szót. Amikor a hangulat magasra szökött, a fiatalember felállt és pohárral a kezében, köszöntőt mondott. névnapot ünneplő társai méltatására. Beszéd közben eszméletlenül összeesett és néhány perc múlva meghalt. Az orvosok megállapítása szerint szívinfarkus hűdés végzett vele.

* Sok ember szenved rheumában, közszívnyomáscsökkenésben és sok gyógyszer próbáltak ki és sok kezelést csináltak végig anélkül, hogy a bajoktól megszabadulhattak volna. A modern gyógytudomány e betegségek ellen egyszerű gyógyszert állított össze. Ez a világhírű Tonal-tabletta, mely egyszerű összetételével fogva gyors enyhülést és biztos gyógyulást jelent. Több mint 7000 orvos és számos kórház ezen szer egyszerű gyógyszeredényeiről számolt be. A Tonal-tabletta elismerten gyors és biztos hatású szer hűlőse betegségeknél, álmatlanság, fejfájás és gripa ellen.

Orgona és harmonium

szolid kivitel, javítás, tisztítás, homlokzárslapok kicészítését készséggel vállalja szolid árak mellett

Keeskés Ferenc

Temesvár, IV. Str. Bolentineanu 16'

Kész harmoniumok raktáron.

Tudnivalók a január 9-iki légvédelmi gyakorlatokról

Nagyvárad. Saját tud. Jelentettük már, hogy Bihar vármegyében és Nagyvárad városában január 9-én déli 1 óra 30 perckor és ugyanazon a napon 9 óra 30 perckor légvédelmi riadógyakorlatokat tartanak. A biharmegyei és nagyvárad-i légvédelmi bizottság ezzel kapcsolatban a közönség tájékoztatására az alábbiakat közli:

A légvédelmi gyakorlat alatt városzerte minden világítás kioltandó. A gyakorlat célja az, hogy hozzászoktassa a lakosságot azokhoz a körülményekhez és intézkedésekhez, amiket egy esetleges légitámadás esetén alkalmazni kell. E célból elrendelik a következőket: Déli 1 óra 30 perckor a város és a megye üzemei 3 perces hosszú sziréna és harangjelzéseket adnak. A jelzések leadása után az egész lakosság a legközelebbi menedékhelyre húzódik, hogy védve legyen a légitámadás következményeitől. Ebben az esetben a kapualjakba és az udvarokra kell vonulni, úgy, hogy a legrövidebb időn belül senki ne maradjon az utcán. Tilos minden közlekedés mindennemű járműnek, gépkocsinak s ezeknek szintén a különböző udvarokba, színekbe, garázsokba vagy előre megállapított helyre kell vonulniok. A gyakorlat végét 3 perces rövid sziréna jelzésekkel tudatják, s ekkor mindenki elhagyhatja menedékhelyét és helyreáll a rendes forgalom. Este 9 óra 30 perckor megismétlik a riadót, ugyancsak a fent közölt intézkedések mellett. Amikor azonban a riadó kezdetét jelzik, el kell oltani az összes külső világításokat (fényreklámokat, stb.) Hogy a lakások belső világítása ne tűnjön szembe, kívülről minden lakos sötétítse el az ablakokat, rollók lehúzásával, vagy sötét színű papírok ernyőzésével, stb., úgy hogy egy fénycsík se tűnhessen elő. Ugyiszintén az összes közlekedési eszközök is eloltják lámpáikat. A gyakorlat befejezését most is 3 perces rövid harang- és szirénajelzésekkel tudatják. Felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy kerüljön minden csoportosulást és alkalmazkodjon a fent leírt előírásokhoz, mivel a gyakorlat célja mindenki egyéni érdeke is. A fenti rendelkezések tiszteletben tartását a rendőrség és a csendőrségi közegek ellenőrzik majd. A lakosoknak semmi oka aggodalomra, mert hasonló légvédelmi gyakorlatok rosaiban.

Első kép a spanyol nemzetiek által felszabadított Teruelből

IDŐK SODRÁBAN

Egy britt diplomata emlékei

írta: Rády Éle

Bruce Lockhart nevét nálunk kevesen ismerik. Csak aki olvasta Trockij híres önéletrajzát, tanulmányozta az orosz forradalom kitörésének és első napjainak könyvtári krónikáját, találkozott ezzel a névvel egyszer ilyen, máskor meg épp ellentétes beállításban.

Bruce Lockhart, szögezzük le mindjárt az elején, igen rokonszenves egyéniség, aki a körülmények szerencsés vagy szerencsétlen események középpontjába sodródott s nem egyszer sorsdöntő kérdésekben játszott elhatározó szerepet. Lockhart ugyanis a világháború alatt és az orosz forradalom első napjaiban moszkvai angol konzul volt s a bolsevizmus első évében mint egy speciális megbízatással bíró angol delegáció vezetőjét, ismét Oroszországban, a történelmi események középpontjában találjuk.

Szemtanuja volt tehát annak, hogyan sodródott ez a hatalmas birodalom szinte szükség-szerűleg a forradalom örvényébe, miként ragadta el a felszabadult szenvedélyek árja abba a mélységbe, ahonnan többé már nem volt kiút. Ott, a bolsevizmus bölcsőjénél látta, miként fejlődött ki az a rendszer, amely immár húsz esztendeje fenyegeti az egész világot, látta a bolsevizmus első vezérkarát, szoros összeköttetést tartott fenn velük, egyszóval mindent a helyszínen figyelhetett meg. S ha hozzávesszük, hogy Lockhart éleszemű megfigyelő is, aki az elejtett szavakból és néhány gátlámentes gesztusból finom és igaz következtetéseket tud kiolvasni — különös érdeklődéssel fogjuk lapozgatni azt a közel négyszázoldalas kötetet, amely most jelent meg a magyar könyvpiacra s amelyben Lockhart ezekről az oroszországi élményeiről és megfigyeléseiről számol be.

Érdekes, sőt, bátran mondhatjuk, érdekesítő olvasmány Lockhart emlékiratait. Nem a történelmi események annyiszor elismert kronológiáját adja, nála a nagy történelmi színjáték csak háttér, az előtérbe azokat az apró kis megfigyeléseket, látszólag jelentéktelen eseményeket állítja, amelyek ma, húsz év távlatából számunkra többet mondanak, mint a forradalom zür-zavarának sokszor látszólag összefüggéstelen nagy változásai. Ezekből a megfigyelésekből, beszélgetésekből és élményekből bontakozik ki előtűnk a nagy tragédia háttere, látjuk meg az okozati összefüggéseket és érezzük az események gyors egymásutánjában is, hogy mindaz, ami történt, nem volt véletlen, hanem sorozatos bűnök és tévedések végzetes, de törvényszerű következménye volt.

Lockhart mint diplomata töltött hosszú és eseménydús éveket Oroszországban. Olyan adatok állanak tehát rendelkezésére, amelyek a történetíró előtt talán csak évek múlva lesznek hozzáférhetők. Már ezért is érdekes dokumentum Lockhart könyve. Ugyanakkor azonban Lockhart egyáltalán nincs jó véleménnyel a diplomatáról általában, s az angol diplomáciáról pedig különösképpen. Könyvében legalább félszáz oldalon találunk csipős megjegyzéseket arról a tájékoztatásról, ahogyan a hivatalos diplomácia az eseményeket fogadta. Az orosz birodalom már visszaránthatatlanul rohant az örvény felé, amikor Londonban és Párizsban még rózsásnak látták a helyzetet.

A diplomáciáról vallott, nem éppen hízogó véleményét egyébként egy Szasszonovtól származó anekdotában fejezi ki a legmaróbb gúnynyal. Egy diplomáciai estélyen arról vitatkoztak, hogy melyik nemzet diplomáciája a legtokeletesebb. Szasszonov, mikor megkérdezték, habozás nélkül azt válaszolta, hogy az angoloké.

„Mi oroszok — mondotta — tehetséges faj vagyunk. Csodálatos nyelvtelenséggel rendelkezőnk, ismereteink forrásai szinte kimeríthetetlenek. Csak az a baj, hogy nem bízhatsz meg magunkban. Nincs a munkánkban kitartás. Soha sem tudhatjuk, hogy legjobb nagykövetségünknek

holnap mi fog az eszébe jutni. Talán reménytelen áldozata lesz az első lelkiismeretlen asszony-nak és ha szerelmes, képes eladni a titkosírás kulcsát az ellenségnek. — A németek pontosan ellenkezői ennek a típusnak. Bámulatraméltóan dolgoznak, kitarotkák. De terveiket annyi évvel előbb kezdik építeni, hogy mielőtt még végrehajthatnák őket, máris tudja az egész világ, mit akarnak. A diplomácia egész művészete abból áll, hogy el tudjuk leplezni a szándékot. És ebben az angolok a mesterek. Soha senki sem tudja, mit terveznek, — mert ők maguk sem tudják.”

És hogy Szasszonovnak mennyire igaza volt, az események igazolták. Amikor Oroszországban végigszántott a forradalom, az angol diplomácia egymásután követte el a legképtelenebb sakk-

K. TÓTH LENKE VERSEIBŐL

EGY CSEPP VÉR

Mi így imádkoztunk hajdanán:
— Kevés leckét adj, Istenkém, ma.
Hirtelen fogjjon el a tént!
Vigyenek el a cukrázdába
És kapjon új köntöst a macsó.
Fok vendég jöjjön uszonára
És legyen mindnő! cukros-zacskó.
Vegyék meg azt a kis löversenyt
Az utcasarki kirakból.
A vadászok vig indulását
Hadd lessük mi is virradatkor!
Ma a gyermek így könyörög:
— Istenkém, tudom, nem örök
Egy ócska ruha élete, —
De ne szakadjon kétféle
Most még a télikabát ujjá,
Mert tudom, hogy nincs pénzünk újra
Ne nőjjen gyorsan, ne szorítson
A cipő. Anyuka ne sirjon.
Ne hozzanak mindennap számlát
Adj valami jó ötletet, ha
Holnap a gázorát kizárják.
Süssön kicsit a nap miránk is. —
Ne csak a szürke, hazug árnyak.
És elsősorban, jó Istenkém,
Adj, adj, adj, munkát apukámnak!

DE SZOMORÚ

Ha vízparton megállhatok,
Ugy érzem, parasztlány vagyok!
Az enyémetek a kislábak!
Kezemben hajlós, lombos ág,
Szép nyájam lomboz terem...
Ajkamon dalt fakaszt a nyár,
A kék égbolt — a szerelem.

Ha aratókat láthatok,
Ugy érzem, parasztlány vagyok!
A sárga mezőn járhatok,
Sarlómmal búzát vághatok,
A kéréket felülelem...
Napcsókolt arccal, nevetőn,
Így keresem a kenyerelem.

Ha őszi földet láthatok, —
Ugy érzem, parasztlány vagyok!
Párás lovakkal szánthatok,
Kötényből szörök száz magot!
Nyomomban varjú feketéll.
Szűz deres hajnal! hasogot
Barázdával az őszi szél.

Ha parasztembert láthatok,
A szemem ferrón ráragyog!
Ugy elmézem a kis pipát!
S az asszonynál a Bibliát!
Két szent lejjára gondolok...
Es ilyenkor a nagyanyámé!
Vére szívemben feldoboa.

huzásokat, mint Lockhart megcáfolhatatlannal s mint a legautentikusabb tanu bizonyítja, egyszerűen azért, mert maguk sem tudták mit akarnak s mert fogalmuk sem volt, hogy mi történik valójában.

Lockhart szemtanuja volt annak a fokozatos süllyedésnek, amely végső fokon a bolsevizmus-hoz vezetett. „A forradalom történetét — írja egy helyen — már sokan kísérelték meg elmondani. Valószínűleg kedvenc témája is marad a történetíróknak az idők végezetéig... A forradalomról alkotott véleményem egy mondathat foglalkozhat össze. A forradalom azért tört ki, mert az orosz nép türelme összeomlott a tehetlenség és korrupció példátlan rendszere alatt. Nincs nemzet, amely ennyi ideig tűrte volna a szipolyozást. A tehetlenségnek volt köszönhető, hogy az élelmiszerellátás a legsúlyosabbban volt megszerveve, hogy a közlekedés teljes csődöt mondott és hogy milliókat és milliókat mozgósítottak, akikre nem volt semmi szükség és akiket nem tudtak foglalkoztatni. A korrupció teteje az a profitehség volt, amely gyalázatos módon mindenkit hatalmába ejtett és amely a hadiszállítások kiosztását és elnyerését egyedül irányította. Magától értődik, hogy a felelősséget a cárnak kellett viselnie, mint legfőbb autokratának, de a rendszerért, amelynek annyi bűne volt, felelősek voltak azok a férfiak is, akik, mint Stürmer, Protopopov, Rasputin, az ellenőrzéssel voltak megbízva... Amit nem szabad szem elől téveszteni, az az a tény, hogy ez a forradalom első napjától kezdve a nép forradalma volt. A vezetés már az első percben kiesett a Duma és az intelligencia kezéből...”

Számtalan jellemző idézetet ragadhatnánk ki arról, hogy az orosz értelmiség, hogy vesztette el hivatását, miként omlott össze erkölcsileg, hogy azután szinte ellenállás nélkül sodorhassa el a forradalom zivatara s uralkodjék el az országban a kloákák sópredéke. Vagy kell-e jellemzőbb és hübb bizonyíték erre, mint a háborús Szentpétervár. „A pezsgő itt úgy folyt — írja Lockhart, — mint a víz. Az Astoria és az Európa, a főváros két legjobb szállodája, tele volt tisztákkal, akiknek a fronton lett volna a helyük. De lögni nem volt szűgyen, még kevésbé a hadtápnál szerezni kényelmes és biztos pozíciót. Az érzéketlen közöny a fin de siècle-re emlékeztetett. Az utcákon pedig hosszú sort állottak a rosszul öltözött férfiak és százas asszonyok és vártak a kenyérre, amelyet sohase kaptak meg...”

Oldalakon keresztül sorolhatnánk fel érdekesebb-érdekesebb idézeteket Lockhartnak azokból az a megfigyeléseiből, amelyeket a háborús Oroszországban tett s amelyekből már akkor következtetni lehetett a végzetes tragédiára. Ezeknél azonban sokkal érdekesebbek azok a lapok, amelyeken Lockhart oroszországi tartózkodása második időszakáról számol be. A bolsevizmus kitörése előtt néhány nappal Lockhart hazautazott, de néhány hét múlva, mint az angol kormány felhivatalos képviselője, egy delegáció élén visszatért a lángokban álló országba. Azok a megfigyelések és beszélgetések, amelyeket emlékiratában ebből az időszakból nyilvánosságra hoz, igen értékes adalékaik lesznek a bolsevizmus majdani történetírójának.

Az angol kormány és az Oroszországban tartózkodó külföldi diplomatákkal fenntartott kapcsolatai során nem egyszer kellett meggyőződnie, hogy a nagyhatalmak, a tények teljes félreismerése következtében, nem is sejtették, mi lesz a jövő kibontakozása. A legkomolyabb angol államférfiak is, mint Lord Robert Cecil is, sokáig nem akartak mást látni az orosz eseményekben, mint egy német sakkhuzást és Leninben és Trockijban maszkírozott német ügynököket hittek. „Csak a legmeggröztöttebb tradicionálista nem látta, hogy ez a kataklizma végleg lehetlenné tette a régi fogalmak alkalmazását Oroszországra. Csak London nem volt hajlandó mást látni benne, mint egyszerű vihart, amelynek boruja után ismét derű következik.” A helyzetnek ez a végzetes félreismerése okozta, hogy a nagyhatalmak oroszországi politikája ingadozott és azt sem sikerült a végén megmenteni, ami ügyes diplomáciával még menthető lett volna.

A bolsevista Oroszországról szóló közel kétszázoldalas fejezetnek legérdekesebb sorai azok, amelyekben a bolsevizmus megteremtését és első vezető garnitúráját ismerteti. Amikor például Leninrel való első találkozását mondja el, így jellemzi a bolsevizmus atyját: „Megjelenésében nem volt semmi — ami csak a legtávolabbról is elárulta volna emberföltötti képességeit. Ala-

Ottokár püspöknél

Írta: P. Trefán Leonárd

csony, kissé esetlen termete volt, rövid, vastag nyaka, széles válla, kerek, vörös arca, magas, értelmes homloka, gyöngén pisze orra, barna bajusza és rövidrenyirt, kemény, sörtes szakála. — első látásra inkább hasonlított vidéki fűszerkereskedőhöz, mint népvezérhez. De acélos szemében volt valami, ami lekötötte a figyelmet. Ez a gúnyos, félig megvető, félig mosolygó tekintet mérhetetlen önbizalmat és önhittséget áruolt el... Lenin személytelen volt és már szinte nem is emberi. Hízélgéssel semmire sem lehetett menni nála, csak erősen kifejtett, bár kissé szardonikus humorérzékén keresztül lehetett valami kapcsolatot teremteni vele... Nem volt egyetlen népbiztos sem, aki ne látott volna Leninben félistent, akinek határozatába ellenvetés nélkül mindenki belenyugodott. A népbiztosok gyakran kerültek egymással összeütközésbe, de Leninhez ezek az összeütközések nem értek fel.

Ugyanilyen ragyogó Trockij jellemzése is. „Trockij az első forradalom idején — írja egy helyen — számkivetésben élt Amerikában. Ekkor még nem volt sem mensevikki, sem bolsevikki. Lenin mondta róla legtalálhatóbban, hogy trockijista. Individualista és opportunistá volt, forradalmár művész vérmérséklettel és kétségtelen fizikai bátorsággal, aki soha sem volt és soha sem lesz jó pártmunkás. Magatartását az első forradalom alatt Lenin szigorúan elítélte. 1915-ben ezt írta róla: Trockij elvből ellensége a szocialista sovinisztáknak, de a gyakorlatban mindig együtt van velük.” Lunacsarszkij, Bucharin és a többiek mesteri portréi mellett szellemes jellemzést kapunk az egykori fenoménról. Radek is. „Kedvencünk a népbiztosok között Radek volt. Zsidó volt és igazi nevén Sobelsohn-nak hívták. Bizonyos tekintetben groteszk figurának lehetett nevezni. Alacsony termetéhez nagy fej tartozott, elálló fülek, simára borotvált arc (abban az időben még nem hordta azt a rettenetes szőrkoszorút, amely később szakállt volt hivatva helyettesíteni), szemüveg és széles száj, sárga, dohánymarta fogakkal, amelyek közül sohasem hiányzott nagy pipája, vagy a szivar... Majdnem mindennap meglátogatott, fején félrecsapott angol sikkával, pipafüstbe burkolózva. Hóna alatt egy csomó könyvvel, oldalán hatalmas revolverrel. Olyan volt, mint egy professzor és egy bandita kereszteződése... A bolsevista újságírás virtuóza volt s ha megszólalt, ugyanúgy áradt belőle a szellemesség, mint a vezércikkeiből... Mint a külügyek helyettes népbiztosa, ő fogadta délutánokként a nagyköveteket és másnap reggel a nagyon is átlátszó Viator álnév alatt irtózatossan megtámadta őket az Izvesztijában. Puck volt, de tele rosszakarattal és nagy humorérzékkel...”

És idézzük még két jellemzését. Az egyik Krylenkóról szól, akinek nevével most annyiszor találkozunk s akiről csak három sort írt mindössze. „Krylenko degenerált epileptikus, a későbbi köztársasági elnök, a legvisszataszítóbb ember, akivel a bolsevistákkal való kapcsolataim folyamán találkoztam.” A másik jellemzés szintén rövid: „Kezet ráztam egy tagbaszakadt, sápadtképzű figurával is, aki fekete bajuszt hordott, dús szemöldökei voltak és fekete haját felfelé fésülte. Csak kevés figyelemre méltattam és ő sem szólt semmit. Nem látszott olyan fontos egyéniségnek, hogy besoroztam volna bolsevik arcképcsarnokomba. Ha ezen a pártgyűlésen kijelentette volna, hogy ő lesz Lenin utódja, a képviselők megszakadtak volna nevetésben. Ezt a Georgiából való embert Djugasvillinek hívták, ma pedig Sztalin néven ismeri a világ. Sztalin, az acélember...”

Ki kellett ezt a néhány idézetet ragadnom, hogy jellemezni tudjam Lockhart nagyszerű meglátásait, finom szemét és talpraesett ítéleteit. A könyv második felében remekel igazában. Itt érezzük minden sorából, hogy nem a londoni külügyi hivatal száraz bürokratája volt Oroszországban, hanem sokkal inkább éles szemű riporter, aki meglátta az összefüggéseket is. Ezért értékes a mi számunkra utja a Burlington-háztól a moszkvai Lubjanka börtönéig. Nincs helyünk most foglalkozni azokkal a szellemes megállapításokkal, amelyek a bolsevizmus teljes elzsidósodására vonatkoznak, nem tudunk kellő izellőt sem adni az érdekes epizódokból s arról a folyamatról, amely az orosz intelligencia degenerálódásától, Kerenszky tragikus szereplésén át a bolsevizmus zsidó szellemi inváziójáig és egy nép tragikus elbukásáig vezetett. Nem akartunk mást, mint felhívni a figyelmet egy könyvre, amely ékes bizonyítéka, hogy hova vezet, ha egy nép értelmisége megfellelkesíti az igazságot vezető feladatáról.

Sietett a gyorsvonat az ősi koronázóváros felé. Forró júliusi nap tűzött le a változatos, szép vidékre. Fehérvár fölött gomolygott a nagy város misztikus köde, mely sokat ígérő, tartalmas ködlés volt. Tudtam, hogy az a város Prohászka városa, és én alig vártam a napot, hogy eljöhessen ide. Életem egyik legnagyobb szerencséje, hogy elérkezhettem ide.

Ottokár püspök most már tíz esztendeje pihen a temetői kriptáiban, de a diadalmas világnézet és ragyogó elszemélyesítő írója itt él közöttünk. Nagy ember, orias szellem nem halhat meg! A diadalmas hit és a misztikus természetfölöttség élő, reális apostola nemcsak műveiben él közöttünk, hanem mint élő, eleven fátyla, világítja az éjszakákat és nappalokat. Tanulunk tőle. Elünk belőle. Hiszen lángeszének hitével korszakokat világított meg. Ottokár püspök a nagy tudós megmutatta, hogy a mély és fölyenes lángelme alázatosan hívó lélek tud lenni. A hitigazságok és evangéliumi tények között határozatlanul botorkáló modern ember nézzen fel Ottokár püspök dicsőséges alakjára és higgyen a krisztusi világrendben. Higgyen és imádkozzék. Dogmatikai nehézségeket rendszerint a lángelmék példája oldja meg. Lehajolnak hozzánk és kézen fognak, vezetnek, mint a járnai tanuló kisgyermek.

Ma már milliókat vezet Ottokár püspök lángszelleme.

Ideiglenesen a temetői kápolna kriptájában van befalazva koporsója. A sírbolt mindig nyitva. Élő embert jönnek meglátogatni itt a temetőben, ahol az élő virágok mellett élő gondolatok hirdetik a halhatatlanságot. Minden ember azért jön ide, hogy tanuljon valamit. Ottokár püspök nemcsak nagy szónok, tudós, bölcselő, hanem szent ember is. Tanít a halálában is. Engem azzal gondolkotattatott, hogy az embernek a szívével kell járnia, látnia, mert szerinte a szívünkön keresztül kell megismertetnünk a világgal Isten Szívét. Legyetek a szív emberei! Tanít Ottokár püspök. A keresztény optimizmust senki sem tanítja még halálban is úgy, mint ő. Necsak lássatok, hanem beszéljétek a szívetekkel! Embersziveket boldogítsatok! Rendeltetésünk, életeünk, szociális földadatunk nem lehet más, mint a szívetek boldogítani, mert minden ember jó. Ha nem hinnétek, nézzétek meg embertársaitok szívét a saját magatok szívével. Keresztény optimizmus a krisztusi jóság alapján, ha a szívünkkel nézzük, ítélünk és szeretünk.

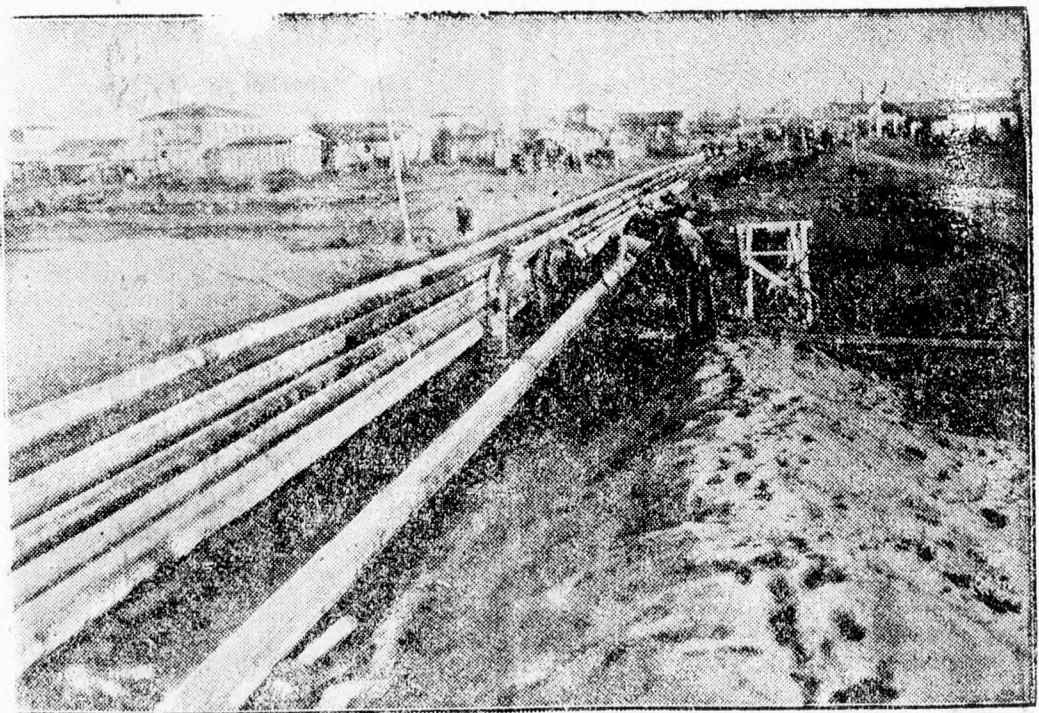
Szemeim elé rajzolódott a szívével világító Prohászka. Krisztus és az Oltáriszentség mécsese. Örökhit örök mécsese. Évtizedekre előre világított ez a szent püspök tanításával, mikor a társadalmi méltányosságot, a kicsinyek jogát, nagyok kötelességét érces hangján hirdette. Sem a kicsinyek, sem a nagyok nem értették meg mindig. Ottokár püspök a szociális igazságokat a Tabernákulumból merítette. Még nem láttam soha papot az adorációban úgy legörnyedni és úgy átszellemülve megsemmisülni, mint őt... Krisztusi igazságok és élet nagy evangéliumi teherhordozója volt... Az Eucharisztiaiból élt és tanított. Az oltáriszentségi életet képviselte a világon. Milyen nagy kár, hogy az Eucharisztikus Világkongresszuson nem járhat közöttünk a földön! Sok százezres tömegek között az Oltáriszentség nagy fátyla-vívója...

1938... Eucharisztikus esztendő. Feljött már a nap. Prohászka napja. Nagy igazságok eucharisztikus napja. Elvilágít és fényeskedik ez a nap száz országban keresztül. Én láttam ezt a fényt Székesfehérváron Ottokár püspök sírjánál, az új Prohászka templomban és a Prohászka múzeumban. Nézd a könyvtárakban Prohászka könyvei között... Elővelem Elmékedéseiből... És folyton tanít, hogy legyünk eucharisztikus emberek.

Eucharisztikus emberek és lelkek... Ezt még szeretném megtanulni Ottokár püspöknél. Addig nem megyek el virágos sírjától, míg meg nem tanít arra, hogy milyen az eucharisztikus ember.

És azt mondja, hogy álljunk az intim közeledés útirányába, legyünk az Ur Krisztusnak intimusai. Eucharisztikus élet a kegyelmi rend betetőzése. Megérteni Isten legnagyobb tettét a Testté lett örök Igét, akár a betlehemi istállólampás pisllákoló világitásánál, akár oltáraink örökmécsesének fényénél nézzük őt. Eucharisztikus ember a démon rabszolgaságából felszabadított testvére Krisztusnak. Nem hangulat, hanem hit és erény szerinti jellem. Virágzó, zengő, éneklő erdő a napsugárszétterés csodakonzertjében. Állandóan a misztériumok szentföldjén jár az eucharisztikus ember, szemléli az Oltáriszentséget, a végtelenségek parttalan óceánját. Eucharisztikus élet a naiv, zárt kerti virágnylás lelkülete és a küzdő, bátor világgyúrás történelmi nagysága...

Legyünk Ottokár püspök nyomában eucharisztikus emberek. A kor legnagyobb igénye ma az Eucharistia...

1938. január 9. A vasúti pályán az első nyári nap. A pályát építette Olaszországban ez az első nyári nap.

„Én adtam Franciaországnak Napoleont“

Letitia asszony, Napoleon édesanyja leveleinek gyűjteménye

Az asszonyok között, akik Napoleon környezetéhez tartoztak, a császár édesanyja: *Letitia Bonaparte* — vagy, ahogyan a történelem őt elnevezte: „*Madame Mère*“ volt a legjelentékenyebb. Bár ő maga semmitféle befolyással nem bírt fia elhatározásaira, de nagy volt ő jellemében és anyaságában.

Sokat összeírtak már erről a nagy asszonyról. Egyetlen Napoleon-életrajz sem lehetett el mellőlte szó nélkül, sőt még a monografiákból sem hiányzik az ő neve. Különös lelki és jellembeli gazdagságot tükröznek vissza *Letitia* asszony összegyűjtött levelei, melyek egy *Letitia*-életrajzzal együtt most jelentek meg Lipcsében, Pierre Misciatelli szerkesztésében és Euzen *Rentsch* kiadásában.

Ez a gyűjtemény nem tartalmazza mindazokat a leveleket, amelyeket *Letitia* asszony a gyermekeinek írt igen nagyszámban. Néhány igen fontos és nagyjelentőségű levél is hiányzik belőle. Mégis, ez a gyűjtemény tökéletes jellemképet ad, magmutatva, hogy ez a nagyszerű asszony a legsúlyosabb helyzetekben is mindig megtudta őrizni tisztánlátását s a boldogság legmagasabbfokú beteljesülése sem tudta őt szerény visszavonultságából kiragadni. Soha, egyetlen asszony sem nőtt még a szerencsétlenség nagyságával párhuzamosan jellem-erősségben olyan nagyra, mint ő.

Ime, egy levél, melyet Napoleonnak írt, amikor a majdani császár még Brienneben, a kadettiskolába járt.

„Tudod, hogy gyermekeim közül téged szeretlek a legjobban. De ha valaha még egyszer hasonló levelet kellene kapnom tőled, úgy többé nem vessződöm Napoleonnal! Hallottál-e valaha olyat, fiatalember, hogy egy fiú, bármilyen helyzetben legyen is, úgy írjon az apjának, ahogyan te írtál? Ha ő a te leveledet látta volna, ilyen sértés után nyomban Briennebe ment volna, hogy a nyegle és tiszteletlen fiút méltóképpen megbüntesse.“

Ez a pár mondat mindent megmond. Nem kell azonban azt hinnünk, hogy *Letitia*, mint anya, gyámkodni kívánt volna gyermekei felé. Csak azt nem akarta, hogy azok jellemében olyan tulajdonságok fakadjanak meg, amelyeket nem lehet az erények közé számítani. Az erős akaratot, mely, ha a szükség úgy kívánja, a legsúlyosabb akadályok előtt sem torpan meg — anyjától örökölte a fiú. S ahogyan *Letitia* asszony minden szeretetét újra és újra a gyermekeire pazarolta, úgy *Napoleon* is aggódó szeretettel viseltetett mindenkor hozzátartozói iránt.

Levelek következnek ezután, amelyek azt mutatják, hogy az anyának olykor gazdasági gondokkál is küzdenie kellett. A kormányzóhoz az eperfák ügyében intézett levelei világos és határozott formában íródtak, de azért mindvégig udvarias hangúak. Ugy látszik, nem volt valami egyszerű dolog a kormányzót a szállított eperfák árának kifizetésére bírni.

Azokban az években, amikor *Napoleon* hatalmának tetőfokához közeledett, nagy gondot okozott az anyának fia, *Lucien* örökké feszült és zavaros viszonya császári bátyjához, Napoleonhoz.

„Tudhatod, — írja többek között *Lucien* nek, — hogy addig nem bírok megnyugodni, míg ez a kibékülés valóban meg nem történik. Az édesanyjád kér erre! Nem elég valamit megkezdeni: a művet be is kell fejezni!“

1806 májusában így írt Napoleonnak, akit „Sire“-nek szólított:

„Az én koromban és az én helyzetemben nem lehetnek már becsvágyó igényeim. Az én örömöm az enyéim boldogságában rejlik. Az én címem, mint a császár édesanyja,

olyan tiszteletteljes és helyem az ő oldalán, az én szememben éppen olyan előkelő, mint amilyen kedves Ő az én szívemnek. Csak egy kívánságom van: hogy sokáig lehessen még tanuja az ő dicsőségének és boldogságának. Szükséges azonban, hogy a császári bizodalomban olyan méltósággal bírjak, ami az én rangomnak megfelel. Nem annyira magamért, mint sokkal inkább Önért kívánom ezt. Mert felséged édesanyját a népek éppen annyira tisztelnie kell, mint amennyire őt Ön. Maga tiszteli, és Ön jól tudhatja, hogy a közvélemény előtt mily nagy jelentőséggel bír a cím és rang külső csillogása. Nem reprezentálhatnék kellőképpen, ha életmódom legalább olyan magas színvonalu nem lenne, mint a császári család többi tagjé. Egy életjárdék, amelyet nem törvényben lefektetett okirat biztosít számomra, nem lenne kellő biztosíték. Ki kell jelentenem Önnek, Sire, hogy én soha és semmilyen körülmények között nem akarok egyedül az Ön akaratától függeni.“

Csodálatos, hogy *Napoleon* édesanyja milyen gyorsan beletalálta magát új helyzetébe. Tudta jól, hogy a fiú, aki félvilág felett uralkodik, tőle egy őszinte szót sohasem vesz rossz néven.

Újra levelek következnek, melyek *Lucien* miatt keletkezett újabb összeütközésről tanuskodnak. Míg *Napoleon* fényes házasságot kívánt fivére számára, ő *Joubert* asszonyt, egy bankár özvegyét vette nőül. *Napoleon* arra akarta rávenni *Lucien*et, hogy ezt a házasságát bontsa fel. *Lucien* azonban kitartott. Ha fia iránti határtalan rajongását és tiszteletét tekintetbe vesszük, nem csodálkozhatunk túlságosan azon, ha maga *Letitia* is a válás mellett

foglalt állást. 1810 március 10-én így írt menyének, *Alexandrine Joubert*honnak:

„A császár a válást akarja. Öntől függ, hogy *Lucien* erre elhatározza magát; vagy, az esetben, ha ő vonakodnék, Önnek, Magának kell őt erre kérnie. Legyen végre némi tekintettel egy anyára is, aki minden időben kész volt áldozatot hozni gyermekeiért.“

Mint látjuk, ha Napoleonnól volt szó, még ez az egyébként olyan józanul és becsületesen gondolkodó asszony is minden más szempontot félretett.

Egyenesen megrázóak azok a levelek, amelyeket „*Madame Mère*“ akkor írt, amikor *Napoleon* csillaga már lehanyatlott és arról volt szó, hogy a fogoly császár sorsát Szent Ilona-szigetén valahogyan enyhítsék. Rómából lángoló tiltakozást intézett az angol kormány ellen:

„Nem szabadna egy anyát ilyen kegyetlen konokssággal megakadályozni abban, hogy fiának írjon. Óh, bár fiam inkább haloltnak hímne, minthogy valaha is szeretetemben kételkedjék!“

1818 augusztusában írta Aachenbe, a három szövetséges uralkodónak történelmi levelét, mely a világtörténelem egyik legmegrázóbb dokumentuma:

„Egy anya, aki mélyebben meghajolt már, mint ahogyan azt kifejezésre juttathatná, régóta reméli, hogy császári és királyi Felségtek találkozására visszaadja neki a boldogságot. Lehetetlen, hogy *Napoleon* császár tartós fogsága alatt még nem kínálkozott volna alkalom egy megbeszélésre, és hogy az Önök lelki nagysága, hatalma és emlékezése a korábbi eseményekre ne indítaná Önöket arra, hogy egy fejedelem szabadságért fáradozzanak, akinek eltiprásában annyi részük volt. Sire, én anya vagyok és a fiam élete drágább nekem, mint a magamé. Könyörgök Istenhez és könyörgök Önökhöz, akik az ő földi helytartói. Az államérdeknek is megvan a határuk és az utókor, mely a halhatatlanságot adományozza, mindenekfölött a győző nagylelkűségét becsüli.“

A levélnek nem volt hatása. Napoleont Szt. Ilona-szigetén átadták az enyészetnek. Kétségbeesésében *Letitia* asszony *Mária Lujza* császárnéhoz, *Napoleon* második feleségéhez fordult:

„Kiséreljen meg mindent, ami hatalomban áll. Minden politika ellenére is, joga van ahhoz, hogy hangját hallassa és a hatalmas fejedelmeknek megvan az eszközük arra, hogy őt Európában őriztessék, olyan éghajlat alatt, mely nem annyira gyilkos, mint a szent-ilonai.“

Napoleon környezetében aligha akadt valaki, aki olyan gyászos szerepet játszott volna, mint *Napoleon* második felesége, aki férjét hamarosan elfeledte és a legesekélyebbet sem lette meg helyzetének enyhítésére.

Mikor végül *Napoleon* halálhíre érkezett Rómába, *Letitia* asszony fia holttestének kiadását kérte az angoloktól:

„*Napoleon* császár édesanyja fia földi maradványainak kiadását kéri ellenségetől. Még a legrégebb időkben, a legvadabb barbároknál sem tartott a gyűlölet a síron túl. Fiam holttestét kérem, erre senkinek sincs több joga, mint az anyjának. Fiamnak nincs szüksége többé tiszteletadásra, az ő neve elég az ő dicsőségének. Távol a világ zajától és tülekedésétől, saját kezemmel készítettem neki sírhelyet egy csendes kápolnában. Én adtam Franciaországnak, én adtam a világnak Napoleont. Az Isten nevében, minden anya nevében könyörgök Önökhöz, Mylord, ne tagadja meg tőlem fiam földi maradványait.“

A fájdalomtól mélyen megtört anya, akinek bősies szava napoleoni nagyságról tanuskodik, erre a levelére sem kapott választ. Anglia nagy, amikor arról van szó, hogy idegen népeket uralma alá hajtson és nagy akkor, amikor más népeknek erkölcsöt kell prédikálni; de milyen kicsi tudott lenni, amikor gyűlölettől elvakultan egykori ellenségével szemben nem engedte meg, hogy egy anya megadhassa fiának a végtisztességet.

ARATÓ ANDRAS: KÉT VERS

Koldusasszony

Kezében szatyor, (ócska holmi),
nagyon sokszor kell lehajolni.
Fáj a dereka.

Szemét fényekkel nem tetézi.
Naphosszat csak a földet nézi.
Keresgélve jár.

Rothadt almát szed, repedt pléhet,
Mít más eldobott, szivarvéget.
Mindén jó neki.

S mikor elborul az ég sátra
s fájdalomtól görnyedt a háta,
eszőlősen néz.

Motyog, hogy mára jól ment dolga,
kincseket rejt rongyos szatyorja.
S vackába csoszog.

Anyám és az ibolya

Anyám meleg. Ibolyát vettem délben.
Kék volt, szép volt a déli ibolya.

S puha illája úgy simogat éppen,
mint anyám szellő, hárszony mosolya.

Aludt, mikor a szobájában jártam.
Kezén illanó kék az erek.

A kékséget fehér hajába ráztam:
tikkadt fények közt ismerkedjenek.

* A fiatal erdélyi költő „Töradelmes vallo nás“ című verseskötetéből, amelyről újévi számlunkban közöltünk méltatást.

Dallas Sándor:

Párbaj

Lehetnek talán olyanok, akik tagadni fogják a tételt, amit mondok, magam azonban úgy tapasztaltam, hogy a magas termetű emberek valahogy mindig fölényben vannak az alacsony termetűekkel szemben. Persze, nem szellemi fölényre gondolok, ostobaság lenne, de léptenyomon azt látom, hogy bizonyos, szinte gyermeki meghunyaszkodásféle, bizonyára valami kisebbértékűségérzés vesz erőt az alacsony termetű embereken, ha magasakkal találkoznak. Én nem tudom, talán az okozza ezt, hogy az alacsonynak, ha beszél, fel kell néznie a magasabbra s ez a gyermekkor óta elfelejtett helyzet váltja ki belőle a furcsa és meghunyaszkodó érzést, teszi gyermekessé vagy maga az élet nagyobb tömbje az, amelynek vitális fölényét az ösztönei megérik vagy az idegei kopottabbak, mint a másiké, elég az hozzá, elégszer láttam, hogy az alacsony termetű emberek lassan elveszítik a biztonságukat a nagyokkal szemben.

Ma is. Ütem a kávéházban délután egy ismerősömmel, aki remek szakember a maga mesterségében. Kötő szakember, elismerik, csak éppen alacsonytermetű. Nem lehet magasabb százhatvanöt centiméternél. Magam tíz centiméterrel vagyok magasabb nála, de velem szemben nem működik a törvény, mert első sorban csaknem gyermekkorunk óta ismerjük egymást, azon túl nem vagyok robusztus test és nem vagyok mohó élő. Mert ez kell hozzá, hogy a törvényt beteljesdék.

Egyszóval barátságosan és fesztelenül beszélgettünk egymással, elmondta a dolgait, beszélt a mesterségéről, főként arról beszélt, megállapításokat tett, kutatásai, elmékedései eredményeit mondotta el, komolyan és hittel, lelkesen, teljesen melléjük állva és vállalva őket, mikor egy közös ismerősünk beköszönt az ablakon és jelezte, hogy ő is jön be köznök.

Nagy darab, szélesvállu, csupa egészség-ember volt, szellemi túlság ugyan nem igen bántja, de azt hiszem, különösebb nehézség nélkül felemel száz kilót, szereti a nehéz sportokat, gyakran mulat, semmi gátlása sincs s harminckét tündöklő foga maga is külön eset. Semmi rosszat nem lehet mondani róla, rendes polgári foglalkozása van, jól keres, csak talán egy kicsit hányaveti ember.

Nos, már ahogy beköszönt, látom, hogy egy pillanatnyi felhő szaladt át az én jó ismerősöm — azt is mondhatom: barátom — arcán, valami rossz érzés s bár az egész csak egy pillanatig tartott, hirtelen nem tudta folytatni a félben hagyott fejtegetést és gondolkodnia kellett, hol is hagyta el.

— Ja, igen — mondta. Beszélni kezdett tovább és iparkodott az előbbi elmerültséggel beszélni, de nem sikerült. Nem látott olyan őszintén belemerülni mondanivalójába, zavarta, hogy rögtön itt lesz ez az ember és talán legszívesebben elment volna. De maradt, fűzte tovább a gondolatot és valami kemény vonas jelent meg az arcán.

Mondat közepén jelent meg a hatalmas ismerősünk.

— Megengedtek? — mondta és leült köznök.

— Valami komoly téma?

— Igen, — mondta az alacsony; megmondta, hogy miről van szó és folytatta tovább, valami dacos kifejezéssel az arcán. Dacos, gyűlölködő és ellenséges kifejezéssel. Látszott rajta hogy nem akar törődni ezzel az emberrel, aki-nél legalább három emelettel magasabban élt szellemileg és hogy nem veszi észre, nem tartja semmire és ahogy folytatta a megkezdett témát, egész arccal felém fordult, határozottan mutatta, hogy csak nekem beszél. Böven tárgyalt a szóban forgó dolgot, alaposan, kitünő érvekkel; látszott, hogy mindenáron távol tartja a másikat magától, hogy már az első pillanattól kezdve védekezik ellene. Mindezt világosan láttam az arcán, a tekintetén, a szája szorongásán, a magára erőszakolt fölényes modo-

ron, még a szavak izzásán is érezni lehetett, hogy védekezik. Sokkal jobban túlfűtötte a mondatokat, mint kellett volna, mint amennyi őszinteséggel érezte és hitte őket, sokkal izzóbbnak mutatta magát, mint amilyen volt, de a másikat, a robusztus testű embert minden pillanatban ott érezte maga mellett. Valóságos párbaj volt ez, láthatatlan kardokkal, szinte fizikai erőlkövéssel, úgyhogy a kis ember megizzadt bele. A másik, a nagy — a kérdés egész bizonyosan nem érdekelte — csak ilyeneket szólt közbe, de minden bántás nélkül, kicsit unatkozva és csakhogy ő is mondjon valamit: — Erdekes...

— Még soha nem gondoltam erre...

Bizonyos, hogy unatkozott, hogy nem tudta lekötni a beszélgetést és amilyen mértékben ő egyre jobban és jobban unatkozott, a kicsi ember ugyanolyan mértékben vesztette el egyre jobban és jobban a biztonságát. Nem, a gondolatmenetben nem hibázott, csak nehezebben váltott az agya, egyre nehezebben találta meg a megfelelő kifejezést, az önmagához való belső bizalma hullt ki, az önbizalma esorbult ki, valami erő, a meggyőződés, vagy talán a dolgok fontosságának az ereje kezdett fokról-fokra összeomlani benne, emellett a hatalmas életű, unatkozó ember mellett; lehet, talán ezt is gondolta: érdemes-e ez az egész, amivel ő foglalkozik? És hogy jól mondja-e a dolgokat? Valóban meggyőződése-e neki? Ez mind rajta volt az arcán. Furcsa volt.

Egyszerre aztán elvesztette a beszéd fonálát, belezavarodott a mondanivalójába és valami különös, bárgyú, gyámoltalan mosoly rajzolódott ki az arcára.

— Hehe, — nevetett, — talán hagyjuk az egészet. Te hogy vagy? — fordult a hatalmas ember felé.

Összeomlott az egyénisége, ilyen éles és iskolapéldának való esetet még nem is igen látam, amazzal kezdett beszélgetni a nagy a nyelvén, leszólt a saját nívójáról, felvette

Segítség és gyógyulás
mindazoknak, akik
visszértágulatban szenvednek

Fontos könyvujdonság!

A visszeres láb, a visszértágulat

megelőzése, kezelése, gyógyítása.

Írta: Dr. Engländer Árpád

Ez a könyv megtanítja, hogyan szabadulhat meg a káros, fájdalmas, kellemetlen betegségtől. **A tartalomjegyzékből:** A visszeres bajok jelentősége. — A láb vérkeringési viszonyai. — Hogyan keletkeznek a visszértágulatok. — A visszértágulat tünetei. — A visszértágulat komplikációi. — A visszértágulat okai. — A visszértágulat diagnózisa. — A visszértágulat kezelése és gyógyítása. — Kompressziós kezelés, nyomókötések. — Műtéti kezelés. — A biztos gyógyulás útja, stb.

Kapható: A Magyar Lapok Könyvostályánál.

Ára 57 leí és portó.

amannak az életét és azon túl jóformán kizárólag csak vele beszélgetett. Nekem csak egy-egy szót vetett oda és láttam, hogy kényelmetlen vagyok neki. Egész bizonyos, ha most a nagy darab ember valami ócska snapszbutikba hívja, oda is elment volna, csakhogy hasonló lehessen hozzá.

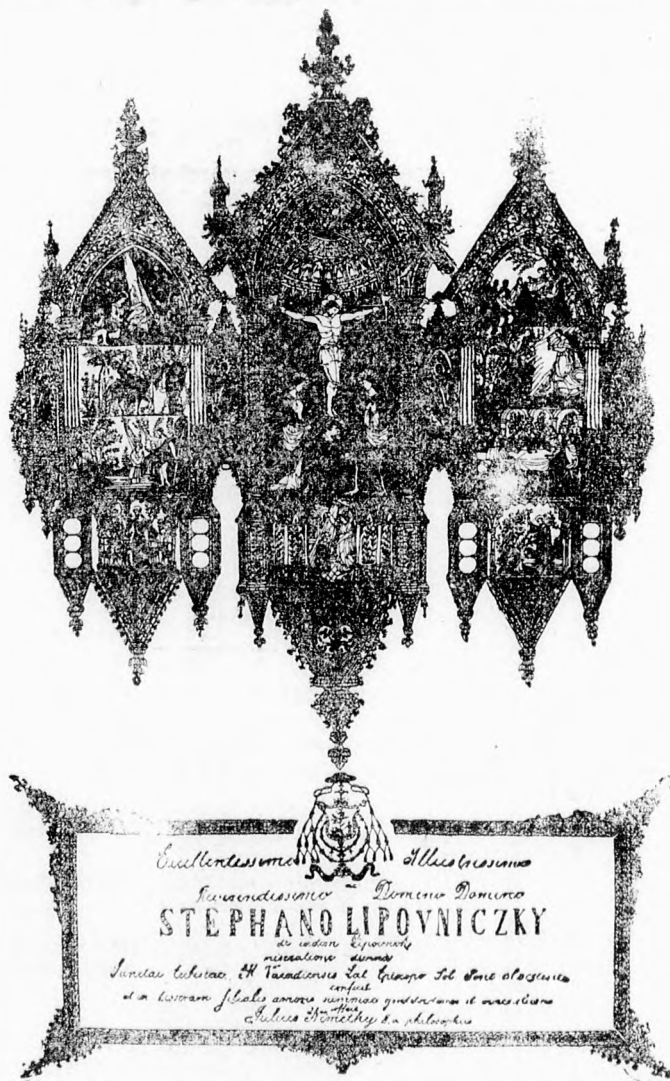
Mire kimentünk, már csaknem kurizált az óriásnak és az ő telt és hűs hangján nevetett. Egész bizonyos, hogyha hazamegy, szégyelni fogja maga előtt az esetet, kicsit utálni fogja magát, napnál bizonyosabban látja majd, hogy mindenben igaza volt és ő az értékesebb ember és hogy Isten ments, hogy úgy éljen, mint a másik; most mégis letört előtte és bizonyos, hogy le fog törni mindannyiszor, ahányszor találkozunk vele.

Csak most jut eszembe, mikor mindezt leírom, hogy életem legfenekén halálosan irigyli és gyűlöli azt a másikat.

Dr. Némethy Gyula ifjúkori szárnyas- oltárképe

Nemrégiben hosszabb cikk keretében foglalkoztunk azzal a szép és művészen finom árnyképpel, amelyet dr. Némethy Gyula, a tudós műtörténész kanonok 1884-ben, 17 éves korában készített Lipovniczky püspöknek ajándékol. Az ifjú teológus akkor 10 pengő forintot és egy jó ebédet kapott a püspöktől. Lipovniczky püspök halála után gazdaságának vezetőjére maradt a szép ollónyírás, amelyet nemrég dr. Némethy Gyula kanonok visszavásárolt és most könyvtárában őrzí.

A művészi, ritka türelmet és tudást igénylő értékes árnykép most módunkban van bemutatni olvasóinknak, akik bizonyára mély gyönyörűséggel fogják szemlélni a tudós főpap ifjúkori remekművét.

„Mondschein“-szonáta

Irtá: Peter Hart

Szerény, kicsiny házacská állt Bonnban a Római-tér közelében. Keskenyen és félénken húzódtott meg az utca árnyékában s olyan barátságosnak tűnt, mint egy barátságos, meghitt és meleg kis sarok.

Az ablakok fényes, ragyogó üvegtáblái nappal bizalmasan csillogtak. Hangtalanul és esőn-desen állt Bonnban ez a házacská. Néha azonban a mellette elhaladó gyors megállásra kényszerítette. Hallgatózó füllel időztek olykor az ablak alatt és mosoly játszadozott ajkaikon, mikor hallották a zongorajátékot, amely az ajtón és ablakon át kiszűrődött. Majd csendben, majdnem óvatosan haladtak tovább, nem akarván zavarni a zenében elmerülőket.

Ebben a házban lakott a fiatal Beethoven, szegényen és elhagyottan. A mester ebben az időben nagyon mostoha körülmények között élt. Éhezett és nélkülözött. Még papírost és tintát is — ami neki a legfőbbet jelentette — alig tudott magának beszerezni. Öltözete is olyan szegényes volt, hogy éjszakánként ment magányos sétáira, nehogy szánakozzanak szegénységén és elhagyatottságán. Olyan nagy volt lelkében a keserűség, hogy kerülte a világos, napfényes nappalokat és a világos éjszakákat kereste sötét, mindent feledtető homályos fátyolával. Azonban minden nélkülözése és gondja ellenére is akkor volt a legboldogabb, amikor saját szerzeményeit játszotta, hisz hallószerve ekkor még fölfogta a hangokat.

Egy idős hajlott hátu férfi lépett be egyik este Beethoven magányos szobájába. A mestert ott találta ülve az ablaknál a sötét, fűtetlen szobában, melyet csupán a holdfény világított meg kissé. Keze, amelyre fejét hajította, gyengén remegett a hidegtől. Beethoven gondolkozva nézett fel a késői látogatóra. Megpróbált mosolyogni, de sikertelenül. Azután felállt, mintegy jelezve, hogy indulhatnak megszokot éjszakai sétájukra. Ez az öreg muzsikos volt egyetlen barátja.

Hallgatva haladt egymás mellett a két vándor a téli éjszakában. Utjuknak sem volt semmi kitérőt irányba vagy célja. Hangosan hallatszóttak lépteik az éjszakában, mely homályával vizsgáló és barátságos volt számukra. A fagyos utcák érdesen verték vissza lépteik hangját, amely élesen hasított bele a nagy ürességbe és szeretet nélküli elhagyatottságukba. Az egyik ház előtt Beethoven hirtelen megtorpant.

— Micsoda hang ez? — kérdezte hallgatózva.

A tiszta, fagyos légen át egy zongora hangjai hallatszóttak. Beethoven és kísérője szorosan a ház falához húzódtak. A melódia a rossz hang-

szor ellenére is szép és kifejezőteljes volt.

— Nem játszik rosszul! — jegyezte meg Beethoven felvillanó szemekkel. — Ez az F-dur Szimfóniának egyik részlete.

És még közelebb lépett a házhoz. Öreg muzsikos barátja követte. Ekkor hirtelen félbeszakadt a zongorajáték.

— Nem tudok tovább játszani. — hallatszott a csukott ablakon keresztül egy lány női hang.

— Miért nem? — kérdezte egy férfi.

— Magam sem tudom, — szólt a válasz, — de a dallam itt olyan magával ragadóan szép, hogy nem tudok tovább játszani. Végtelenül szeretnék egyszer résztvenni egy hangversenyen. Hogy vágyom reá, hogy csak egyszer gyönyörködhessem az igazi muzsikában.

— Azt mi nem engedhetjük meg magunknak, — válaszolta a férfi.

— Tudom, mi ezt nem tehetjük, — tette hozzá a lány halk sóhajjal a hangjában, — pedig milyen szép, milyen csodálatosan szép lenne.

Olyan meghatóak voltak ezek a szavak, hogy Beethoven öreg barátjához fordult.

— Be kell mennünk, — mondta röviden.

S már nyitotta is az ajtót és belépett egy rosszul világított, szegényes szobába. Egy férfi ült az asztalnál és egy szakadt csizmát foltozott. Valószínűleg cipész volt. Mellette, egy öreg, ócska zongora előtt fiatal lány ült. A férfi ügyetlenül és mereven emelkedett fel az asztal mellől, meglepődve a késői és nem várt látogatóktól.

— Bocsássanak meg, — kezdte Beethoven bizonytalan hangon, — kívülről hallottam a zenét, s mivel zenész vagyok, szívesen teljesíteném az önök óhaját. Játszanék valamit.

— Köszönöm készséges jóakarátát — felelte a cipész zavartan, — de a zongora mára igen régi és kottáink sincsenek.

— Nincs kottájuk? — kérdezte Beethoven meglepetten és a lány felé fordult, de még mielőtt folytathatta volna beszédjét, megdöbbenve vette észre, hogy a lány, aki az imént játszott, vak.

— Nem gondoltam, hogy emlékezetből ját-

Szánthó László

egyházi szobrász és oltárépítő, vállalta templom-berendezési tárgyak készítését, javítását, festését és aranyozását, művész kiállításban. — Czim: Temesvár III., Memorandum utca 16.

Nem megyek bálba

Irtá: Kinizsi Andor

Áll a bál...

A színes karnevál zengve, csatlogva zajlik körülöttünk. Tán nem olyan szívósi jövő vidáman, édesen, mint az ilyen bolondos emberi mókához illenék, de kavargó. Naponta kapom a különböző színes, díszes, ötletes meghívókat, amelyek jókedvvel kecsegtetnek, ismerősök, jóbarátok, bájos leányhangok kapacitálnak és telefonon záporoz rám a szelid erőszak:

— Jön? Látjuk magát is? Okvetlen elvárunk! Gyere!

De én nem megyek.

Nem vagyok külön, szeretem a zibongó embertömegeket, semmi alapos okom nincs arra, hogy otthon maradjak, hiszen még nem öregedtem meg, feleségem sincs, táncolni tűrhetően tudok (illetve inkább csak tipródok) és nálam éppen úgy hiányzik bálra a pénz, mint azoknál, akik mégis bálznak. Csak — én nem megyek.

— És miért? — szegezik velem szembe a kérdést, ha udvariasan, de határozottan ellenszögölök a kedves meghívásoknak. — Miért?

Hát kérem, nekem elegendő volt belőle. Szerencsére nem kell a placera kiállanom, mint a fiatal leányoknak, hogy kellessem magam (úgysem kellek senkinek sem!) Nincsenek társadalmi kötelezettségeim, hogy a zengő arénában rójam le a télen át megevelt vacsorák és

zsúrok ajándékaikat s ha éppen ki akarok rugni a hámból, tessék elhinni, lehet ezt kisebb helyen is, mint a Vigadó vagy a Gellért hatalmas termei.

Fárasztanak a „fuvarozások” kellemes kötelessége, a szupé-rumba (ma már ilyen is van!) a léggömbök, konfettik, papírszékák és indiántollkoronák tarka Niagarája, amely — ha csupán pár órára is; — de a könnyű feledés flitteres mámorát borítja a szívekre. Mű-vigasság ez, ál-dárdió, ami csak ideig-óráig tart és itt marad utána...

— Ugyan, ez csak blazirtság, — mondaná rá kis unokahúgom, aki a maga 16 évével úgy böngész a báli tudósítások érdekes sorait, mintha már ő is ott szerepelne a nyitó párok díszes névsorában. Ám neki még tabu a bál, okos édesanyja semmi korai kilengésbe nem egyezett bele.

— Elég lesz neked húsz éves korodban is elkezdni, — mondta és Magduska fájó szívvel — nem egyezett bele a dologba. De otthon marad.

Szegényke még várjon, ne tudja meg korán, hogy krajeáros boldogság csak az, amit ma a bállok nyújtanak a befizetett horribilis kiadások szerény ellenértékéért. A ruhák drága cipők és pirosító arcok hamván halkan álnyöszörögnek a pénzgondok. És azután: festék, ruzs, szemöldökkitépés, szandálcipő, strassz ékszerek — hát ez az igazság?!
Igen, mert ma így szokás és mindenki ezt csinálja!

Jaj, mennyi aggodalom a lányos házak kö-

Két számmal kisebb

ruhát viselhet legközelebb, így ismét elegáns és fiatalos lesz alakja, egészségre ártalmas étrendjét a nélkül, csakis a Dr. Ernst Richter-féle fogyasztótea rendszeres használatával, egészséges karcsúságot és fiatalos frisséget ér el. Kezdje meg azonnal és igyon naponta Dr. Ernst Richter-féle fogyasztóteát, mely már százezreken segített.

DR. ERNST RICHTER FOGYASZTÓTEA

1 doboz 100 lel, különlegesen erős 120 lel.

szott, — folytatta Beethoven részvétellel teli hangon, miközben a zongorához ült...

...És a fiatal Beethoven úgy játszott ezen az éjszakán, mint még soha azelőtt. Ujjai úgy mozogtak a billentyűkön, hogy az ódon, ócska zongorából tökéletes, tiszta dallam áradt. A szobában lévők visszafojtott lélegzettel hallgatták. A világ megsemmisült számukra és lázasan dobogó szívvel figyelték a mesteri játékot.

A gyertya közben teljesen leégett és az egyetlen fény a szobában utolsót lobbanva kialudt. Beethoven megállt a játék közben. A cipész ekkor halkán a fából készült ablaktáblához lépett és kinyitotta. A telihold sápadt fénye behatolt a nyitott ablakon és bevilágította a szegényes kis szobát.

— Kicsodák önök? — kérdezte a férfi a késői látogatóktól meghatódva s a mély tisztelet hangján.

Beethoven ajkain mosoly játszadozott.

— Hallgassanak ide! — szólt és játszani kezdte az F-dur Szimfóniát.

A hirtelen felismerés villant keresztül a férfi és a nő agyán.

— Ön Beethoven, a művész! — kiáltották majdnem egyszerre és sirtak és nevettek az örömtől, a boldogságtól. — Játszon még valamit, csak még egyetlen egyszer, de játszon valamit, — kérlelték a mestert.

Beethoven a holdvilág fénycsóvjában újra a zongorához ült. Gondolkozva simította végig keskeny kezével magas és komor homlokát.

— Rögtönözni fogok egy szonátát — mondta és ujjait a billentyűkre helyezte. Halkan, könnyedén csendültek fel a hangok, akárcsak a holdnak szeliden vibráló, ezüstös fénye.

És Beethoven játszott. Majd hirtelen felkelt a zongora mellől.

— Isten önökkel, — mondta.

Hangtalanul, elbűvölő játékától mintegy megbabonázva kísérték ki Beethoven és barátját az ajtóig...

...Igy történt. Ezen a hideg, fagyos éjszakán, melyet a telihold fénye világossá és fénylővé tett, komponálta Beethoven a „Mondschein” szonátát.

Fordította: SZABÓ KLARA.

rében!

Előre kiagyalni ügyes fifikát a táncos gárda szervezésére, égis csapó műhangulatot rikkantani kiszámított költségvetésének fenyegető árnyékában, kemény ingmellet rántani (mennyre gyűlölöm páncélszerű hidegségét!) kölesön kért frakkban feszelegni, amely az apja zsebéből murizó állástalan „házfíut”, vagy a szerény jövedelmű „komoly partit” csomagolja társadalmi lényé az immár 6—8 év óta „első bálzó” leányok számára... akiből az agyonhajszolt és rengeteg bál szokott mómora lassan minden idealizmust kiöltek. Ez ma bál!

Talán erős a kritika, talán tuloz, én azonban ilyenkor, farsangban mindig azt a régi, elsüllyedt kort látom, amely ma már csupán a vitrinek mélyén és selyempapírba csomagolt legyezők, fejdíszek illatában él. Amelynek fiataljai közt nem szövődött rögtön intim barátság, ami pertu-val kezdődik és moziban, lokálban, vikendkiránduláson végződik. Ezért nézem én a mai bálakat — messziről. Ennek a 30—40 évnél a messzeségéből, utána fájva a régi szép idők grációz, aranyos multságainak, amiket elrabolt tőlünk a technika XX. százada, hogy adjon helyébe üres bővít, görögützet és „szívdöglesztő” tangót. Az akkori bálók is hejhujásak voltak, de — uri murik és szépek, és akkor a farsang elmúltával egy-két karikagyűrű is akadt, szíveket fogva össze egy élet minden örömeire, fájdalmára...

Bizony, ez ma majdnem teljesen hiányzik. Nem tehetek róla, de ezért nem járok én bálba!

Elkészett cipart egy karácsonyi angyaljácástól

Bukarest, január hó.

Hónapokig lebegett a múlt ősszel és télen élet és halál között egy bukaresti magyar úri-asszony. Tífusz, tüdőgyulladás, trombózis egymást felváltva tusakodtak szervezetével s a Bukarestben nagy elfoglaltságához költött aggodó férj s rajta keresztül a főváros magyar társadalmá több ízben is kapta a riasztó hírt a brassói gyógyintézetből: elháríthatatlanul közeledik a vég... itt is van már... az agónia bekövetkezett.

S az Isten mégis csodát tett. Karácsonyra már bizonyossá vált, hogy a közkedvelt s egészen kivételes lelkitulajdonságokkal megáldott hölgy túl van a veszélyen; sőt el is hagyhatta a szanatóriumot és bukaresti otthonában tölthette az ünnepeket.

És ekkor, hálából a halál torkából való megmenekülésért, fogadalmat tett:

— Minden karácsonykor Isten küldöttjeként megjelenek egy többgyermekes szegény magyar család házában és megszipítem az ünnepeket.

Most volt az első és tökéletes egészségben eltöltött karácsonya a fogadalmátétel után. Ünnepe szombatján reggel felhívott telefonon.

— Segítsen nekem szerezni egy szegény magyar családot. Mindegy, hogy milyen vallású, de magyar legyen és nagyon szegény. Mert minél nagyobb a szükség, annál nagyobb az öröm, amit az ember ajándékozással szerezhet.

— Készséggel, nagyságos asszony...

Összetelefonáltam a keresztény magyar egyházakat. Szegény embereket keresek...

Csak ennyi a kívánságom? Ezt könnyű teljesíteni. Tél elején oly leírhatatlan a nyomor a főváros magyar lakta munkásnegyedeiben, hogy egész kimutatásokat bocsájthatnak azonnal rendelkezésemre. Hiszen minden egyháznak megvan a maga karácsonyi nyomorakciója. Mindegyik összeírt egy sereg nélkülözö családot s gyűjtött is számukra, amennyi az egyházak jótékonyági szerveinek munkabírástól és a hívek s a magyar társadalom áldozatkészségétől kitelt... Hány szegényre van szükségem? Öt-re? Tíz-re? Százra? ... Tessék!

— Kérem, feleltem mindentel. — Én egyetlen egyet szeretnék kiválasztani a legszegényebek közül. Olyan családot, amely a szó legteljesebb értelmében nyomorog. Népes családot, amely lehetőleg önhidáján kívül nélkülöz és százszázalékosan jobb sorsra érdemes.

Karácsonyi meglepetésről van szó.

Volt ilyen is, nem is egy. Informátoraim szinte viharos unszólással pártolták egyik-másik különösen nyomorgó és mindenképpen derék szegényüket.

— Ezt a munkanélküli parkettás mestert a Beluban, akinek beteg felesége és két gyermeke van, nagyon figyelmedbe ajánlom... Ez a kőfaragó a Colentinán már hetek óta nem kap munkát s az asszony kis keresetéből él a család... Az én szegény famunkásom Új-Bukarestben három gyermek apja és kétségbeesztő a helyzetük...

Az egyik fiatal református lelkész, aki a főváros északi kerületeiben végez missziói munkát, ezt telefonálta:

— Hosszú ideje járom már a külvárost, de olyan nyomort még nem tapasztaltam, mint O. B. ácsmesternél. Négy szép gyermeke van. A családapa egy hónapja már hídra keres munkát. A gyermekek nem tudnak kimenni a házból, mert nincs lábbelijük... Nagyon derék, vallásos emberek.

Belém dobbant: Ácsmester. Tisztos, szánni-való nyomor... Ez lesz az igazi.

— Halló, nagyságos asszony! Megvan a cím. O. B. ácsmester, Str. Carol Cnappe... Ezt ajánlom.

— Köszönöm; este, gyertyagyújtáskor náluk leszek.

És szentestén, nyolc óra körül, a Str. Aviator Drossu-utcai pompás családi ház előtt gépköcsi rakódott meg kis, feldíszített karácsonyfával, csomagokkal, kosarakkal. Alig fért már el benne a jótékony hölgy és a férje.

— Strada Carol Cnappe...

Először remek villanegyedben robogott a gépköcsi, ahol az ablakok mögött ünnepi örömfénylik mindenütt. De aztán szánalmas viskókkal szegélyezett utcák következtek. A kütelekre értek; gyér világítás, keskeny udvarok, amelyek hátrafelé törpülve nyomorlakások tapadnak egymáshoz sötét és szomorú sorban. Az utca legvégén találták meg a keresett házzszámot. Egyszobás lakás egyszobás lakás mellett nyílt itt sűrűn, üveges ajtókkal, ablakok nélkül a mélyen benyuló udvarra. Leghátul lakott a keresett ácsmester.

A férfi bekopogtatott a kis petróleumlámpával alig megvilágított szobába. A család az asztal mellett ült, az asztalon az ünnepi vacsora: egy fél barna kenyér, épp elfogyasztásra várt.

— O. B. ácsmestert keresem.

— Én vagyok.

A családon az első pillanatban rémület vett erőt a betoppanó, jólöltözött idegen úr látára. De a magyar üdvözlésre megnyihült az arcok riadt kifejezése.

Az idegen úr így beszélt:

— Ne kérdezzék, hogy ki vagyok. Tekintsék úgy, hogy a jó Isten küldött ide, örömet szerezni mindnyájuknak. Karácsonyi ajándékokat hoztam. Jöjjetek gyerekek, segítetek becipelni a kocsiról.

Az apa s a két nagyobbik leánya, — 10 és 12 év körüliek — meztőláb, ahogy voltak, siettek ki a ház előtt várakozó gépkocsihoz, honnan a hölgy már elindult a bizalmatlanságot keltő udvar mélye felé, a csillogó diszes karácsonyfával a kezében... Alig férték el a szűk szobácskában a vendégek, meg az ajándékok.

A kis fa szerény terebélye túlméretezettnek bizonyult a lakás arányaihoz képest. De mégis helyet kapott valahogy; a hölgy meggyújtotta a gyertyákat és kibontotta a csomagokat. Egy egész, megtisztított pulyka, négy kenyér, gyümölcs, édességek, sütemények kerültek elő. Már ott állt, halmozódott a család előtt egy nemes, vallásos lélek egész szeretetadományára a karácsonyfa ünnepi ragyogásában. Sirtak a gyermekek, sirtak a szülők és velük sirtak az ajándékozók.

Sokáig nem tudott senki se szóhoz jutni a meghatottságtól, a boldogságtól, a pillanat nagyszerűségétől, ami hatalmas erővel ragadta meg lelkeiket.

— Kinek köszönhetjük mindezt? — ocsúdott fel végre az apa.

— A jó Istennek, — hangzott a hölgy válasza. — Aki meghallgatta az imámat és meggyógyított engem... És aki, higgyék el, megsegíti a benne bízót... Imádkozzunk.

Halk fohász rebegeése töltötte meg a kis szobát. S a derék munkáscsalád tagjai a csoda levegőjét érezték maguk körül. Az apa negyven éves, gondoktól megviselt, de erőteljes férfi. Az asszonyt idő előtt csigázta el és vénítette meg a négy értelmes gyermek nevelésének emberfeletti küzdelme; de a szemében hit sugároz és a szegényes lakás magán viseli dolgos kezének tisztaságát, gondoskodó szívének melegét... A nélkülözés otthona ez, de nem nyomortanya.

A szülők mégis tudni szerették volna, honnan kanyarodtak feléjük a gondviselés útjai.

— Ugy-e az egyháztól kapták meg önök a címünket? Ugy-e önök is reformátusok?

— Nem. Mi más magyar felekezethez tartozunk. Minket a magyar közösség érzése vezetett ide magukhoz, amely nem ismer felekezeti határokat... S szeretnénk, ha magukat is arra figyelmeztetné ennek az ünnepélyes percnél a tanúsága: ragaszkodjanak ehhez a közösséghez minden nyomorúságukon keresztül is.

— Ragaszkodunk, — jelentették ki nagy eltökéltséggel a szülők — és erre neveljük a gyermekeinket is.

Az úri ajándékozók erre a testvéri szeretet s az őszinte barátság forró érzésétől áthatva búcsúztak el a szegény munkáscsaládtól, magukkal vite életük egyik legnagyobb, legfelelősebb élményének soha feledésbe nem menő emlékét.

Jávör Béla.

Napfényes téli erdő

Az erdő még alussza téli álmát
a mohát ezüst takaró takarja,
ám a fák fölött már lágy szellő száll át -
s magasba lendül a nap aranykarja.

Magasba lendül — és lecsap legottan:
írhájukat ijedten messze hordják
az erdő sötét fái közt titokban
cejlengő borzas szőrű farkas csordák.

A hó alatt nagy halkán: halga halga...
folyókák lila csengettyűje csenget:
riad a föld e rég áhitott dalra,
amelyen át már vig tavasz üzenget

Asszonyok dolga

Divatos szobanövények

A megváltozott építkezési ízlés, a teljesen átalakult lakás, újabb formákat kíván a növényeknél is. A modern lakásdíszítők és kerttervezők nagy előszeretettel használják a szukulenseket, kaktuszokat. Egyszerű, néhány sikkal határolt formáik tényleg jól alkalmazkodnak a modern bútor leegyszerűsített vonalvezetéséhez. Ha végignézzük külföldi kávéházak, vendéglők vagy szállodák helyiségein, azt látjuk, hogy a rég unalmasságig megszokott Buxus, babér és Aucubák helyett kaktuszokat, szukulenseket alkalmaznak a helyiségek dekorálására. Az építtervezők már előre gondot fordítottak arra, hogy az épület befejezésekor kellő hely biztosíthassék a növények részére. Ezért az erkélyeket vagy ablakos falakat úgy készítik, hogy a két ablak között kellő hely álljon rendelkezésre az esetleg nagyobb hőigényű kaktuszfélék részére. Még nemrég a lányos házak gondos anyái azt tartották, hogy ahol kaktusz van a házban, a leány pártában marad. Ma már ez a babona feledésbe ment és faluhelyen is nagy előszeretettel nevelik, gondozzák a kaktuszokat.

Aki a groteszk formákat szereti, a kaktusz-nál ideálisabb szobanövényt nem talál. Előfordulási helyén igen mostoha körülmények között élő növény, szobában, lakásban szintén igen kisigényű. Azonban bármennyire is kisigényű a kaktusz, kezelése, szaporítása mégis kellő szakavatottságot kíván. Általánosságban a szukulensek, kaktuszok hőigényük szerint két csoportba oszthatók. Így pl.: meleg helyet, bővebb öntözést és permetezést kívánnak az Epiphyllum-, Rhipsalis- és Phyllocactus-félék, hűvösebb helyet igényelnek az Echinopsis- és Opuntiafélék. Kezelésük tehát az egyes fajok szerint, jól megválogatott helyen történik. Télen lehetőleg világos helyen, közel az ablakhoz tartjuk. Az öntözést gyérítjük és inkább csak permetszerűen öntözzük hetenként egyszer-

kétszer derült, naps időben. Ha több hétig tartó borús, esetleg esős idő van, ez alatt az idő alatt az öntözést szüntessük be. Kaktuszaink földje mindenkor inkább száraz legyen. A meg-gondolatlan bő öntözés a növények kirothadását vonja maga után. Nem fontos, sőt káros, ha szukulenseink, kaktuszaink télen is fejlődnek. Be kell tartani náluk is a pihenési időt (nyu-

galmi állapotot). Télen az ilyen száraz kezelés mellett lépnek fel az állati kártevők. Ezek ellen gondosan kell eljárni. Az állati kártevők által meglepett növényt friss rovarporral, illetve Zacherlinnal befújjuk. Mielőtt azonban befújjuk, növényeinket mártsuk vízbe, vagy ha nagysága miatt nem lehet, erősen permetezzük be, hogy a rovarpor jól rátapadjon a növényekre. Ha az első porzást bevégeztük, a növényeket 6—8 óráig állni hagyjuk, majd friss vízben újból lemoszuk és az eljárást két-három-szor megismételjük, hogy feltétlenül elpusztítsuk a kellemetlen kártevőket. A tavasz beálltával, az idő javulásával az öntözést is lassan, óvatosan, fokozatosan emeljük. Napenkénti permetezést csak abban az esetben végezzünk, ha legalább 3—4 órás napsütés van kilátásban.

A konyha körül

ALMA TOJÁSHABBAL SÜTVE (Cukorbetegeknek)

Három nagyobb borizú almát meghámozva, vékonyabb gerezdekre vágunk. Egy serpenyőben felolvasztunk öt deka vajot, a forró vajba bele-rakjuk az almát és a sütőben puhára pároljuk. Négy szaharinszemcsét felolvasztunk egy evőka-nálnyi fehérborban. Az almát egy vajjal kikent tűzálló, alacsony szélű edénybe rakjuk. Négy to-jásfehérjéből kemény habot verünk, a felvert habba kicsinyenként hozzáöntjük a feloldott sza-harint. Ezen habbal bevonjuk az almát, késsel elsimítjuk és a forró sütőben pirosra sütjük.

ALMASZELETEK RANTVA BORMARTÁSSAL (Cukorbetegeknek)

Két személyre három darab nagyobb almát meghámozunk, a magházat kiszurjuk és az al-mát keresztben ceruzavastagságu szeletekre vág-juk. Három tojásfehérjéből kemény habot ve-rünk és ehhez hozzávegyítünk két tojássárgát. Egy serpenyőben zsirt melegítünk, az almasze-leket egyenként a tojásbortömegbe mártva, a forró zsírba rakjuk és mindkét oldalon pirosra sütjük. Öt szemcse szaharint feloldunk egy evőka-nálnyi langyosvízben. Egy habtűbe adunk egy egész tojást, két tojássárgát és másfél deci fe-hérbort. A habverővel folytonos keverés mellett a tűzőn forrásig verjük, azután ha néhányszor felbugyogott, a szaharinnal megfelelően édesít-ve, leveszük a tűzről és külön adjuk az alma-szeletekhez.

ALMÁSOMLETTE (Cukorbetegeknek)

Két személyre három darab borizú almát le-hámozunk, a magházat kivájjuk és az almát vé-kony gerezdekre vágjuk. Egy serpenyőben öt de-ka vajt olvasztunk, a forró vajba rakjuk az al-magerezdeket és mindkét oldalán megsütjük. Három egész tojást és három tojássárgát jól el-keverünk egy habverővel, azután hozzávegyít-jük három tojásfehérje keményre felvert habját. Egy gyűszűnyi melegített fehérborban feloldott szaharinnal kissé édesítjük a tojástömeget. Egy megfelelő serpenyőben forróra melegítünk két deka zsirt és három deka vajot, beleszórjuk a sült almagerezdeket, ráöntjük a tojástömeget, kissé sütjük a tűzhely lapján, azután a forró sü-tőbe téve, készre sütjük, majd lapos késsel ügye-sen összehajtogatva, feladjuk.

KAPOSZTÁSOMLETTE (Cukorbetegeknek)

Fél fej káposztát (nyersét) apróra vágdaiva, beszózzuk. Félóra mulva kinyomkodjuk. Egy ka-nálnyi zsírban világosra pirítunk negyed fej finomra vágott hagymát, beleadjuk a káposztát, kissé borsozzuk s egész puhára pároljuk. Ugyan-olyan tojásomlettet készítünk, mint az almás-omlettehez, de szaharin nélkül. A tojástömeget a forró zsírral kevert vajba töltve, a sütőben megsütjük, betöltjük a káposztát és összehajto-gatva, feladjuk.

Vízszintes sorok:

1 A dán irodalom világhírű értékei. 13 Világ-táj. 14 Vallásos író (1820—99). 15 Idegen névelő, fon. 16 Harag, latinul. 18 Exisztál. 19 Folyó. 20 Külföldi fegyvergyár. 21 Mennyei, ford. 22 Rag. 24 Női név. 26 Kötésző. 27 Van ilyen fény is. 30 Pesti tér. 33 Friss. 36 Férfinév. 37 Görög vizes-edény. 40 Francia drámaíró (1639—99; u = m.). 42 Feltételes mód jele. 43 Pestkörnyéki község. 49 Sok i. 46 Három, idegen nyelven. 47 Ruha-anyag. 48 Késnek van. 49 = 22 vízsz. 51 Kérdő-szó. 53 Idegen területmérték. 54 Csalóka képzel-gés. 57 Francia papír (1782—854), fon. 60 Vezeték- és keresztnév.

Függőleges sorok:

1 Irtó: Herceg Ferenc. 2 Zodiákus jegy. 3 Idegen személynév. 4 Szám. 5 Rag. 6 Csinytevés, idegen szóval. 7: I. Vissza: német kö-tésző. II. Latin prepozíció. 8 Homokban van. 9 Latin személyes névmás. 10 Sál kétharmada. 11 Lassu kémiai folyamat. 12 Ady-vers c. 17 Ki-rály, idegen nyelven. 23 Erdőrengeteg. 25 Stájer város. 28 Vissza: fa. 29 Kereskedelmi rövidítés. 31 Szülő. 32 Becézett női név. 35 1000 — Rómá-ban. 38 Gázló madár Afrikában. 39 Esték néme-tül. 40 Kártyajáték. 41 Olasz város (betűjét vál-toztatva). 44 K-val súlygyeég. 50 Régi nemesi család. 52 Vonatköznevmás. 55 Aral mácsal-hangzó. 56 Buzdító szó. 58 Római pénz. 59 Betű kijelvtve.

48. számú keresztrejtvényünk helyes meg-fejtése:

Vízsz. 1. Üres hordó. 41. Liszt. 72. A pászto-rok imája. 95 Nyalka. 97 Kicsiny árvák táma-sza. Függ. 1. Üdvözlégy kis Jézus közöttünk. 16 Boldog Betlehem. 18 Leszállt az ég dicső ki-rálya. 29. Az Istennek báránya. 81. Gagy.

Helyesen megfejtették: Papp Mózes, Hodács Antal, Kiss János, Darvas V., Csibi Lenke, Tap-rocs Odón, Derzsy Zoltán, Márton Emilia, Oberst Béla, Rácz Lajos, Miklós Gergely.

A könyvjutamat Kapros Odón (Szamosújvár) nyerte meg. Elküldöttük

KERESZTREJTVÉNY

2. (293.) szám.

1										10	11	12
13												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
21												
22												
23												
24												
25												
26												
27												
28												
29												
30												
31												
32												
33												
34												
35												
36												
37												
38												
39												
40												
41												
42												
43												
44												
45												
46												
47												
48												
49												
50												
51												
52												
53												
54												
55												
56												
57												
58												
59												
60												

Megfejtendő: Vízsz. 1., 15., 20., 40., 57. Függ. 6., 9., 38., 41., 50.

Megfejtési határidő: Január 12.

LEGUJABB

Sikerrel biztat Japán és Kína között a német békeközvetítés

Nagy a felháborodás Londonban a sanghaji angol rendőrtisztek megverése miatt

Londonból jelentik: A „Daily Express” szerint a Kína és Japán között folyó német békeközvetítés annyira előrehaladt, hogy az ügy érettnak minősíthető és remélik, hogy a tárgyalások eredményesek lesznek. A német kormány attól tart, hogy a kétségbeesés a Szovjet karjaiba kergeti Kínát és ezért békeköveteléseinek mérséklésére igyekszik rábírni Japánt. A Berlinbe érkezett legújabb jelentések határozottan biztatóak. A „Daily Mail” tokiói jelentése szerint *Kazani*, a japán külügyminisztérium főtitkára, amikor kérdést intéztek hozzá e tekintetben, nem tagadta, hogy béketárgyalások folynak Japán és *Csang-Kai-*

Sek képviselői között. Részleteket nem volt hajlandó elárulni.

Londonból jelentik: Az angol sajtó nagy felháborodással ír a Sanghaiban inzultált angol rendőrtisztek ügyével kapcsolatban. A „Daily Mail” úgy tudja, hogy az egyik megtámadott angol rendőrtiszt az inzultus miatt lemondott állásáról. A *Reuter* szerint a nemzetközi negyed idegen rendőrségét rendkívül elkedvetlenítették az újabb incidensek és a rendőrség valamennyi tagja lemond, ha nem kap megfelelő elégtételt. A „Daily Telegraph” azt írja, hogy Anglia nem tűrheti tovább az eddigi módszer alkalmazását.

A háromhatalmi találkozó a világ- érdeklődés előterében

A romániai belpolitikai rendszerváltozás számbavétele. — Schuschnigg kancellár egyik hírlapi nyilatkozata nagy zavart okozott az osztrák — német egyezmény állapotában

Budapestről jelentik: Napok óta rendkívüli készülődés folyik a január 10 és 13 között Budapesten folytatandó hármass tanácskozások ügyében. A város főbb pontjait, a várat, a minisztériumokat és a pályaudvart olasz, osztrák és magyar zászlók díszítik. *Schuschnigg* osztrák kancellár vonata vasárnap este 8 órakor, *Ciano* külügyminiszter háromnegyed 11 órakor érkezik meg. Mindkét államférfit ünnepélyesen fogadják. Az érkező külföldi államférfiakat már a határon köszöntik az illető megyék főispánjai. A külföldi államférfikkal együtt hatalmas tömegű újságíró is érkezik, közöttük számos francia, angol és svájci is az érdekelt államok hírlapíróján kívül, ami azt mutatja, hogy egész Európa nagy érdeklődéssel figyeli a különbözőállású budapesti eseményeket. Tapasztalható a külföldi sajtó cikkeiben is, hogy Budapesten nagyhorderejű és messze kiható események vannak előkészületben.

A magyar sajtó egyhangulag megállapítja a két külföldi államférfi látogatásának jelentőségét és fontosságát. A hármass tanácskozáson elsősorban a római egyezményes államokat közelről érdeklő kérdésekről lesz szó és ezek keretében a gazdasági kérdésekről is. A római egyezmény gazdasági része némileg megváltozott; főleg azért, mert

Olaszországnak több árura vonatkozólag, elsősorban az állatimport tekintetében Jugoszláviával kell megosztania a kontingenst.

Politikai tekintetben elsősorban azt a negatív mozzanatot hangoztatják, hogy új okmány aláírására nem kerül sor. Kétségtelen, hogy az értekezlet az utóbbi hetek legfontosabb eseményeivel: Olaszországnak a Népszövetségből való kilépésével és a romániai rendszer-változással is foglalkozik. Már a romániai belpolitikai fordulat előtt a dunai helyzet legfőbb jellege az volt, hogy a kisebbségi kérdésben Jugoszlávia és Csehszlovákia előzékenységet mutatnak Magyarországgal szemben, nagyobb előzékenységet, mint a román kormány, mely a választásokra

ultra, nem kívánt érdemlegesebb tárgyalásokba bocsátkozni. A Goga-kormány kinevezése a helyzetet egyrészt ugyan súlyosbította, mert az új kormány erősen nacionalista eszméket, másrészt könnyebbé tette, mert Románia nyilván közeledni fog a Berlin-Róma-tengelyhez, úgy-hogy főleg Olaszország érvényesíteni tudja majd befolyását olyan irányban, hogy a kisebbségi kérdésben áthidalás jöjjön létre. Szó lesz általános európai és világpolitikai kérdésekről is, így a Népszövetségről és a Franco-kormány elismeréséről, mely eddig csak de facto történt meg. Az abesszin kérdés semmi nehézséget nem okoz, mivel Magyarország az abesszin császárságot de jure elismerte.

Egyes lapértékesítések szerint beavatottak tudni vélik, hogy *Ciano* bizonyos konkrét javaslatokat akar tenni a dunai kérdés tisztázására.

Az „Est” bécsi szerkesztőjének jelentése szerint *Papen* német nagykövet nyilatkozott, hogy az osztrák kormánytól azért az interjúért, amelyet *Schuschnigg* a napokban a „Daily Telegraph”-nak adott. Ebben az interjúban *Schuschnigg* kijelentette, hogy a Németországgal való csatlakozásra semmiesetre sem kerülhet sor, s hogy az osztrák kormány nem fogja tűrni az ausztriai nemzeti-szocialista mozgalom újjáéledését. Hangoztatta, hogy Ausztria barátságban kíván maradni Németországgal. De feltétlenül ragaszkodik függetlenségéhez és Olaszország politikájával is azért rokonszenvez, mert Olaszország sohasem akarta semmilyen tekintetben befolyásolni az osztrák politikát. Németbirodalmi körök felfogása szerint ez a nyilatkozat a legzavaróbb momentum, mely az 1936 évi osztrák-német egyezmény óta történt.

VISSZAHÍVJÁK A BUCURESTI FRANCIA KÖVETET?

Párizsból jelentik: Diplomáciai körökben hirtelen jár, hogy *Thiery* bucaresti francia követet visszahívják és más neveznek ki helyébe.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastag betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” még további 10 lel. Alláskeresőknek 330% kedvezmény. Legkisebb hirdetés díja 30 lel. Első szó mindig vastag betűvel lesz szedve. — Megfelelő kötésnél kedvezmény.

Alkalmazás

Középkorú takarítónő keresetkelt. Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 63.

Keresek

gondozónót, szélért beteghez, havi 400 lei fizetéssel és ellátással. Bővebbet a kiadóhivatalban.

„Omnia” Szövetkezet

Szatmár, Str. Mihai Vitaezul 38, üzletvezetőt keres, perfect román nyelvtudással. Javadalmas havi 3000 lei fix és 10% jutalék a készpénzforgalom után, melyből levonandó az 50%-ot nem hozó áruk forgalma.

Keresek

bejáró mindent azonnalra. Cim: Nagyvárad, Str. Principele Mihai (v. Gerliczy) u. 16.

Mindenes

cselédnőt keresünk. Értekezhetni: Nagyvárad, Pável-u. 24. sz. a.

Gazdasszonyi

állást keres helybe v. vidékre. — Beöthyné, Nagyvárad, Str. Joan Vodu 2. szám.

Lakás

Kétszobás

udvari lakás mellékkel, világgal kiadó. Nagyvárad, I. C. Bratianu (v. Szaniszló) utca 14.

Cukrászda

10 év óta üzemben, kiadó, azonnal vagy májusra. Nagyvárad, Stefan cel Mare (v. I. Sza Kalmán) tér 19. szám.

Egy szobás konyhás

lakás kiadó, azonnal. Nagyvárad, Ciorgariu (Uri) utca No. 38.

Kétszobás,

üvegverandás lakás kiadó azonnalra. Nagyvárad, Str. Mihail Sorbul (v. Széles-utca) 23.

Egyszobás

modern lakás kiadó. Nagyvárad, Str. Lumine No. 13. Gerliczy-utca folytatása.

Kiadók

egy és kétszobás lakások, villany, vízvezeték és kerttel, a Siru' Minei villamos megállónál. Érdeklődni lehet Riba Oscar főkönyvelőnél, Nagyváradon. Városi Vasút.

Utcai

3 szoba előszobás, fűdősobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Aurel Vlaicu (v. Vámbácz-utca) 31. a.

Kiadó

május elsejére egy szép komfortos háromszobás lakás, magánháznál, legjobb helyen. Bővebbet a Hedrich szalon nyújt. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 17.

Adás-vétel

Eladó

egy rödli és egy zöldsi ruha 11-12 éves gyermek részére. Chau-ra, Nagyvárad, Strada Regele Carol II. No. 19.

Modern

kombinált szoba, konyhabutor olcsón eladó, Nagyvárad, Str. Vlahuta (v. Szt. János) u. 22.

Mezőtelegden

egy négy családos nagy ház, nagy kerttel eladó. Értekezni: Nagyvárad, Str. I. Ratiu 5. (Kommandáns-rt.)

Eladó

egy (23-as) nikkelezett, jó állapotban lévő korcsolya. Nagyvárad, Str. Axenta Sever (Bem-u.) 12. szám. Ferenczy.

Rödlí

és 30-es magasságú fiucipő eladó. Nagyvárad, Pasteur (v. Kórház) utca 79. szám.

Eladó

egy fürdőkád és egy jókarban lévő varrógép. — Cim: Zenker, Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 44.

Olcsón eladó

egy jó állapotban lévő mázsa és egy vastag Pollmann, Nagyvárad, Porumbelului (volt Galamb) utca 11. szám.

Polar korcsolya

33-36-os eladó. Tucești Nagyvárad, Bratianu (v. Szaniszló) utca 35.

Hilónféle

Tarján

Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand No. 8. Szakszerű javítások és eladások szolid árban.

Ügyes fiatal varrónót munkakönyvvvel, társulásra keresek. Ajánlatokat Szociális Testvérekhez, București, Str. Petre Poni 3.

Kioldvasott

újságot és folyóiratokat kerünk kórházi beteg részére. Leadható a kiadóhivatalban.

Házasság

Finon lelkű tisztviselő, feltétlen becsületesszándékkal házasság céljából levelezne, fiatal, csinos urival. Fényképes leveleket „Zongora-hangú” jellegére a kiadóba kérek.

Elfoglaltságom

miatt ez uton keresem oly keresztény nő ismeretséget, aki 60-70 ezer lei hozománnyal tisztviselő pályámon elősegítené. „Ideális házasság” című jellegére a kiadóban.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.